

Vladimír
Binar

 *Sešit
z Marienbadu*

TRIÁDA

TRIÁDA

EDICE
DELFÍN

SVAZEK
245

Vladimír
Binar

Sešit
z Marienbadu

6 It can only inspire, to make me into

7 Right, but of, but ... 'Pleasure'?

8 Real! Pleasure! 'Pleasure' & ...

9 Oh yes, I mean? 'Pleasure'!

10 Oh yes, I mean? 'Pleasure'?

11 But more like other pleasure and

12 To enjoy it, of it, to make a better

13 for the most part, to the other

14 with the other a better world, on

15 of the, through - the good...

16 * Left to the other, to the

17 * Right to the other, to the

18 To enjoy it - the pleasure.

19 The other pleasure of the, to the

20 of the, to the other, to the

21 of the, to the other, to the

22 of the, to the other, to the

23 of the, to the other, to the

Vladimír

Binar

*Sešit
z Marienbadu*

TRIÁDA

PRAHA

2022

© Vladimír Binar – dědicové, 2022

ISBN 978-80-7474-382-5

ISBN (PDF) 978-80-7474-467-9

ISBN (ePub) 978-80-7474-468-6

ISBN (mobi) 978-80-7474-469-3

*Les meilleurs livres sont ceux que chaque lecteur croit qu'il aurait
pu faire.*

BLAISE PASCAL

*Nesouvislost nové básnické řeči vytváří přírodu přerušovanou,
která se projevuje jenom balvany.*

ROLAND BARTHES

VŘÍDLO

Bohové usnuli, spí.
Nad nimi třpytí se háje.
I listí spadlé vzhůru zvedla
pěst měsíčního světla.

Keř pukl.
Roste v něm stín.
Až za tmy oněmí,
kra pramene vypluje.

Jdu k zrcadlu v páře.
Sklo podsvětých vod.
Vdechuje svůj amalgám
do odlesku mé tváře.

A hrdlo nitěné, boky
vřídlo vrhá.
I v mé paměti se třpytí sochy.
Bohové spí. Mrtvi.

/ 1 /

Každý, kdo jednou provedl tu podvodnou výměnu a získal abnormální rozumnost za to, že přišel o schopnost chtít a o zanícení k činu, má tedy silný sklon podpírat svou kolísavost napřed různými úvahami, které otřukávají cestu, a potom zas rozmanitými úvahami, které přehodnocují, co se stalo.

...

Současnost je doba bytostně rozumová, reflexivní, nezanícená, která vzplane chvilkovým nadšením a pak důmyslně spočine v netečnosti.

SØREN KIERKEGAARD / *Současnost*

(1968–1971)

PRVNÍ MĚSTO SVĚTA

27. července 1968, sobota – 29. července 1968, pondělí. Praha. Vyprávějte, vyprávějte! Letištní hala. Když se syn vydá do světa, jde hledat otce! Červené medúzy. Proboha, ten žebrák je zas na střeše. Bílá, krystalná zima. Bažanti s rachotem padají do remízek, srší a blýská se sním na suchém, žlutém rákosí. Vyprávějte! Kosa je opřena o zeď domu. Plyne řeka, sama v sobě plyne... Vidím tvář svého otce! Červené, nehybně visící medúzy ve skle letištní haly, nebe nad šedivým betonem pomalu bledne. Vyprávějte... Když se tě dotýkám, roste ve mně první město světa.

■ *Caravella*. To je jiná země, zde nežijí ptáci. Láska – jdu uličkou v letadle jako zasažený bleskem. Jih. Vynořují se archipely; nebo namodralá, šedí sršící oblaka? Ostrovy, břeh...

■ *Dubrovník*. *Dubras*. Je to nebe nad očima? Moře, moře! Přimyká se k tvé pleti: dýchám tě, jsi můj břeh. Kamenné zídky. Cypřiše. Tramvaj píská, domy, domky, lodi a lodičky na moři tak modrém. Palmy. Přístav. Sedíme na palubě s láhví martellu v ruce. Pěna. Loď se pohnula.

■ *Korčula*. Směsice barev, reptání jazyků a kubismus střech. Zvonice. Muži civí v prudkém slunci: loď sem vplouvá kolikrát za den? Spálené borovice, zkřivené sluncem. Mladík bez košile namotává kotevní lano. Rackové, vlny, ty spíš, ty stále spíš.

■ *Hvar*. Zimmer, Zimmer!

■ *Split*. Lano hozené na molo. Nosiči tahají kufry. Zimmer, křičí děti, Zimmer. Autobus.

■ *Orij*.

■ *Dugi Rat kod Splita*. Slavko Brničević, černovlasý chorvatský elegán. Bílý dům s pokojem nad útesem nad mořem. Každá vteřina, každé místo tvého těla. Nepřekročitelně tě miluji.

■ Ráno. Ty spíš a já hledám moře, smáčím si v něm nohy. Vinice, krátek, oblázky prohlodané, proryté mořem. Kupuji zelené, sladké hrozny,

kteří později snídáme. Děvčátko vyžláklo je váží na váze, jejíž měděné misky se zlatě třpytí na bílé, kamenné zídce.

■ Pokoj na břehu, ve vilce. Za hlavou magistrála, dole pod oknem hospůdka se stoly na terase. Gostiona. Obrovský fíkovník. Tvá pleť už je slaná, nasáklá sluncem. Z okna je vidět, jak do moře vybíhá ostroh, na kterém se zvedá černá silueta továrny na karbid. Po celý den šlehá z jednoho komínu rudý plamen: proti modři. Dřevěné okenice, žaluzie z rozpraskaných dřevěných prkének. Domky z bílého kamene, přes plůtky přesahují vějíře palem, a zase borovice, pinie, příboj. Vlny. Moře houpá loďky a tlouče s nimi o břeh, v trávě, v zahradách, mezi bílými kameny křičí cikády. Noci! Moře vyplavuje paže. Otáčím se k tvé spící tváři.

■ Je na půlnoc, z komínu továrny stále šlehá plamen.

■ Cesta autem se Slavkem do Omiše, mezi bílými štúty v zeleni; a lázeňské městečko pod stromy, kde se touláme v ulicích podél brebentických hospůdek. V dálce se leskne, jiskří zátoka s písčnou, bílou pláží. Úzké uličky s balkony, prádlo na šňůrách. Záliv. Navečer se v něm rozžhají světla: běží po hladině, jako by se z hlubin vynořovaly bílé paže. Rudé uhlíky v grilech podél silnice, pach spáleného masa.

■ Hvězdy svítí, jsou bledé. Trsy světél z protějščího ostrova Brače. Šel jsem podél moře, kouřil, cikády mě vedly jako noční lampička. Moře šplouchalo, syčelo, myslel jsem na tvůj spánek v pokoji za okenicemi, viděl jsem tvé oči pod piniemi na břehu, ze tmy blýskala světla aut a bílé kameny. Dobrou noc, noci!

■ Můj bože, tvá krása mě zahubí! Přes půlnoc naslouchám moři. Příboj, nad vlnami vykřikl pták, nejspíš racek.

30. července 1968 – úterý. Cikády pijí mou krev. Moře si dělá, co chce: síla, smysl je v něm sám, uvnitř. Budme navždy a stále takoví!

■ Večeříme v gostioně rybu na česneku. Rybářské sítě na stěnách.

■ Kde jsme, když se milujeme? Všude je plno skla, víno mi stahuje ústa, cítím v nich jen sladkost, jako oblázek. Za okenicemi moře zezelenalo a bije, bije. Útržky rozhovorů z gostiony. Piju vodu.

■ Mnich v černé sutaně běží ke břehu, ve vlnách padá na kolena a modlí se Pater noster. Duch a moře.

■ Tvůj jazyk je slaný.

31. července 1968 – středa. Za poledne se míhají kolem cesty mezi balvany zelené ještěrky. Od noci ještě buší, skřípají cikády v mé hlavě, jako plameny. Kam teče má krev; žár, žár, kameny hoří na slunci, moře rozpouští tvé oči. Když se dívám k tvé tváři, oblost tvé pleti mi buší na jazyku jako kladivo na kovadlině. Přes žaluzie padá stín a moře páchne rybami. Moře se dotýká oken, moře je ze skla.

■ Tamaryšky ve stínu nad mořem. Smutek po milování. Vrátit se? Domů? Kam?

■ Skleněné cikády mezi fíkovníky, ostré jako srpek měsíce. Hvězdy doutnají. Oblak. Světla z ostrovů propichují noční nebe a osvětlují terasy bílých kamenných domů, kam vstupuje Maur.

1. srpna 1968 – čtvrtek. Ale já musím jít stále proti všemu, bez jediné jistoty. Slunce hrne žár, půjdu stále dál a bude to navždy. Průhledy v moři, nevidíš dna, kaménky, bílé kaménky, kostičky, musíš jít proti svému národu, proti své krajině, proti svému lidu. „Těm lidem odtamtud není pomoci,“ řekl pan Vlastimil Vokolek. A vidím balvany v polích, proti žitu tam na Vysočině, kolem Tasova. A tady pinie, olivy, a na shledanou v Galileji! Olivy, olivy – snad se dá po moři jít, kráčet! Bílé ubrusy gostiony a taliánské houkačky magistrály. Tamaryšky nevoní, nebo jsou spálené žárem. Vlny praskají jako vlnitý plech. Cinkot příborů; a slunečníky propouštějící světlo.

■ Náhle jsem se ocitl mimo všechno. Tam doma všichni žijí, jen jak jim to vyhovuje! Vyprávějte, vyprávějte...

■ Jednoho dne potká člověk Smrt. Bože, pro tuto lásku v mém srdci! Cikády skřípají mezi hvězdami. Okovaný vůz. Ty spíš, tiše, tichounce, v blankytné hladině za tvými víčky, které svítí v šeru, vidím všechny své pohyby. Měsíc

Jako nasáklý petrolejem

Vzplanul z kvetoucích lip tam u nás doma. Moře, noční moře nese tvou hlavu a vzdouvá se. Páchne rybami

Jako prskající olej

A temná už je tvá pleť

Jako odvrácené zrcadlo noci

A každé hnutí mého srdce se v ní odráží jako žářem zkřivené větve pinií,
tamaryšků

Jako paže vystupující z moře

A temné je mé srdce, ale bílá, průsvitná je tvá pleť pod začouzeným sklem
slunce. Utrhni hrozen v zahradách za plůtky, zvedni tu lampu a pij své
srdce jako *crno vino*. Hvězdy vrzají v pantech a loď, která klade kabel,
blýská v oparu.

2. srpna 1968 – pátek. Poledne. Loď stojí zakotveny v mléčném skle.
Vystupuješ z vln temná proti zrcadlu Afrodite.

4. srpna 1968 – neděle. Rudý plamen vystupuje rytmicky za noci.

■ *Split*. A já žárím na každý tvůj pohyb, na každou vteřinu tvého těla
bez mého doteku. Trh s haldami ovoce: ó, nes, nes mi blíž všechno ovoce
zraji na tvých pahorcích. Toto jsou tvé paže, ramena, boky, jež vystu-
pují ze zálivů, z pěny vln, z tekoucích vod.

■ Hora Marjan. Mezi větvemi stromů obrovský poutač TITO.

■ Dioklecianův palác.

■ Muzeum Meštroviće.

■ Změť a bábel přístavu. Visuté kníry Turka nad košíky ovoce. Palmy.
Auta. Cypřiše.

■ Polední žár. Sedíš na kotevním sloupku v slunečnicových šatech: vystu-
puje z nich temně všechno oblé zlato tvé kůže. Vedle tebe Slavko v bílém
tričku a dlouhých kalhotách... Za vámi bílé lodě v modři, ó dítě, sestro
má, zda sis vědoma štěstí v dálce žít jen sobě...

■ Cikády praskají jako prapor. A výkřiky kohoutů. Bárka klouže na vl-
nách, přisvity v hlubinách a plachetka mizí. Pláž vybílených kamínků
a mušliček. Dům, bílý, na útesu. Moře utonulo a střep tvé krásy trhá pro-
stěradlo. Za noci, za noci, o polednách příboje, v odpoledním žáru pro-
tékáš mým tělem, tkvíš jako kotva v mém těle. Chlad vln po milování.
Stůl pod fíkovníkem. Úplněk vrhá sloup světla do náměstí na moři. Jdi,
kráčeš po vlnách...

5. srpna 1968 – pondělí. Černáš jako víno pod mým jazykem. Vstupuji
do tvého zrcadla a tvá řadra houpají zahrady. Lištičky, lištičky na vinicích,

v hrubých hranách kamene. Smokvoň, pod níž se leskne v trávě růžový fík. Čluny houkají na moři. Vybuchuje tvůj smích a třísní praskot perleti. Tvůj smích a vlnky zálivu. Ostrovy. Cikády utichly a moře se odmlčelo. Není. Tvé boky spí. Zvon noci, zvon noci neburácí...

6. srpna 1968 – úterý. Továrna rachotí, duní. Zášlehy kohoutů. Jitro.

■ Lodi jsou ze skla. A luna je plná tvé krve.

7. srpna 1968 – středa. Vítr zvedá bílé ubrusy a prádlo na terase. Dlouhé, zelené vlny dorazily k poledni. Omývají tvůj spánek. Přes žaluzie protéká černý mrak. Kdesi hraje rádio dlouhé melodie v národních krojích.

■ Hvězda rozpouští tvou tvář. Ta hvězda dnů, kdy žiji vedle tebe; protéká každou tepnou mého těla, zrcadlí se pod mou kůží. Ta hvězda, která bude kanout až do konce mých dnů... Usnáš, temná na bílém prostěradle, měsíc se opírá o tvé tělo a stoupá. Je odliv a já vystupuji z moře. Tma, jen z černých křovin se odráží bílý kámen. Cinkání sklenic, příborů, slova, útržky vět, rytmická hudba z gostiony, to vše za chvíli ztichne a bude slyšet jen sykot moře, cikády a tichý posun měsíčního světla po hladině, a na všech věcech kolem se zatřpytí má krev, temná a světélkující jako haluze jižního stromoví, má láska bude protékat tmou a ozářit všechny údery půlnoci. Noční čluny už vyplouvají, černé, rozsvítí lucerny až na širém moři. Cikády ani kohouti tam nedozpívají a po vlnách tam nedojdeš. Jen ledovec tvého čela svítí a odsunuje noc.

8. srpna 1968 – čtvrtek. Východní vítr rozhání oblaka a přináší dým. Rybářská vesnička Oriž. Navečer, když jdeme kolem moře, jsou bárky připoutané ke kůlům. Měsíc zvedá tvou krev. A slova, která mi šeptáš, jsou temná jako přísluní tvé pleti. Moře se ztrácí v dýmu a čluny křížují. Jen jedna hvězda se třpytí nad tvýma očima a nad mou hlavou, strhává bílý ubrus, na němž září sklenice rudého vína. Za tvými zády vybuchuje továrna, černá jako mrak. Na vrcholku žáru šlehá rudý plamen. Odráží se na tvé kůži. Noci, noci, mezi křížovatkou cikád a okenic.

9. srpna 1968 – pátek. Dalmatské noci! Jitro po noční bouřce, zahrady, stromy, otevřené slunci a nářku kohoutů. A moře po celý den. Noci! Děšť

vyplavil měsíc, cikády blouzní ve zvlhlé trávě a prostor se zúžil. Domky a čluny se připlazily k moři, a teď zvlhlé leží a spí, sní, jen oblouk měsíčního světla se zvedá. Jen zoufalství křičí do noci, zoufalství, že krev je krev, a vášeň se opírá o vášeň. A neporušíš krůpěje, neutrhneš ovoce, bělí se jako oblost v luně a křičí. Noci! Bárky usnuly, molo je kamenné, syčí a štěrkají oblázky, a člověk křičí, zvedá se z temnot své spálené pleti, trhá svou kůži, přestavuje svou stavbu, drtí ořech své lebky. Prostěradlo se shrnulo z tvých ramen a noc má tři luny. Zableskl se nůž. Dotýkám se všech okenic rukama. Zde leží nokturno a cáry jitra. Ach, nepřekročíš, nepřekročíš!

■ Ostrovy, ostrovy. Otoki. Jsi archipel na pokraji úsvitu půlnoci.

10. srpna 1968 – sobota. Měsíc ve žních. Vesnice byla plná šedivoučkého prachu. A na stohu jejíňadro: cítil jsem ho v dlani jako měsíční pahorek.

■ Moře je jako v kolébce.

11. srpna 1968 – neděle. Lodě zakotvily na čáře zálivu. Dým se perlí. Na obzoru, pod temnou linkou ostrova Brače, pluje plachetnice, plyne a dotýká se snu. Mizí jako krystal paměti. Biblická krajina, stoupající od bílého domu na útesu, je zavalena rudým kotoučem slunce, vteřinka, a mizí – štěrkají kaménky, bílé, lasturné kaménky. A děti, děti!

12. srpna 1968 – pondělí. Kam padá paprsek z okenice? Temný hrot tvéhoňadra. Bouře se převalila a dešť omyl moře. Ještě teď pomalu zhasínají noční světla lodí. Číšník z gostiony stojí na molu a mává na záblesky svítilny nad vlnami. Tvá víčka svírají dosud záblesky rozkoše. Je milování tak prosté jako balvany, jako slunce, jako stoupající moře, jako fik zrající v koruně smokvoně, je milování jako odliv, tryskající měsíc, je milování jako žár, kdy se za poledne mihne zelený paprsek ještěrky, je milování jako ovoce k obědu, jak oblost tvých rtů aňader stoupajících nad hladinou zčernalé kůže. Ručníky visí z okna. Stoly z terasy gostiony jsou sklizeny. Moře je zeleně namodralé a bílá bárka se na něm leskne jako olejová skvrna. Jen vlny občas vykřiknou jako kohout ze stráně. Po magistrále se neustále plazí houkání a skřípot brzd. V zatáčce vyjí motory. Kam padá stín tvého spánku?

■ Moře je tiché, jen před tvými pažemi se sune vlna. Motorové lodi klepají v mlze. Racek se zaleskne a z továrny stoupá růžový plamen. Pláže jsou pusté, pokryté vyplavenými kusy větví, smetím, konzervami. Ani kamínek se nepohne. Vracím se zpátky podél vinohradů. Nebe je šedé, plné olova. Podzim. Jak tady vypadá? Jen moře vykřikne mezi zahradami.

■ Bouře se převaluje jako kyklopské lámání mračen. Příboj. Břeh ke břehu, skála ke skále. Pramen nedopiješ, ovoce nepolámeš. Tiskni mě jako prsten na své rameno, jako pečeť na své srdce. Jako smrt je silné milování a jako šeol nezkrotná je vášeň. Paprsky půlnočního deště. Cikády se třpytí až na moři.

13. srpna 1968 – úterý. Lodice Odysseovy ještě stále plují po moři a Penelopa tká koberec, který za noci rozplétá. A stále syn hledá otce, Telemachos... Moře zaburácelo, vyhrnulo se. Všechno, skály i stromy, světlo, moře, všechno je trpělivé. Ach, poznati moře, moře za jitra, za poledne, po západu slunce, moře na podzim, kdy je na ně vidět přes holé zahrady, přes střechy domů; přes pozvednutý pohárek vína je vidět moře, moře s očima lásky, bloudění, moře neznámých a tajemných bytostí, jež vstupují do člověka a vystupují z něj, moře ve spánku, kdy se vlny třísť o hvězdy, moře, které vtéká do našeho milování, našich smutků, našich bolestí, moře člunů, bárek, plachetek, moře páchnoucí rybami, moře stoupající z naší bídy, moře ozářené plamenem, který zpívá v nás, moře vonící ve vinohradech, moře v koruně fíkovníku, moře, kdy kotva padá ke dnu, moře před večerí, moře ve spánku, moře vonící potem naší rozkoše, ó noci moře, vedra moře, kohouti řinčí ve strání a sestupují jako plameny ke břehu, moře, které chutná solí a dýmem z cigarety, moře, kdy zvedá měsíc naši krev v tepnách, v žilách a nechává ji třpytit se v korunách černých stromů, v oblázcích, v mámení cikád, moře, kdy odplouvají lodě...

■ Měsíc už je jen napůl. Moře na půlnoc, všude je klid, jen občas ze tmy probleskne hlas, moře až u okenic, světla plující po hladině, v korunách smokvoní a mezi tamaryšky. Mé srdce, mé srdce; a ty snad ani nedýcháš. Poslouchej, příboj! Čaruje tvým spánkem.

14.–15. srpna 1968 – středa, čtvrtek. Noční bouře. Rozemni větvičku tamaryšku mezi prsty, přivoněj, přivoněj! Moře je prudké, hrabe kopyty,

milujeme se v dešti, který stříká otevřeným oknem do pokoje. Kufry. Celý večer pijeme v gostioně mezi rybářskými sítěmi *crno vino*. Rudě se třpytí. Na okamžik se ve dveřích zastavila Eurydika. Má vidění jsou stále správná. A noční bouře. Za jitra se k tobě na vteřinku tisknu. Jak jsi to řekla? Rozemni větvičku tamaryšku mezi prsty.

■ *Zatím co tamaryšků silné parfumy,
jež krouží ve vzduchu a nozdry vzdouvají mi,
v mé duši směšují se s plavců písněmi.*

■ *Sen.* Betlémská ulice, ve které je budova redakce *Listů*. Na okraji parčíku, napravo před budovou, je však záchodek, do kterého se musí sejít do podzemí. Vedle prvního schodu je nalevo v dlažbě chodníku zapuštěna dlouhá, obdélníková mříž. Po nábreží od kavárny Slavie přichází malý, černovlasý chlapec se psem. Jdu jím pomalu vstříc, ale chlapec se zastavuje u záchodku a pes čichá k mříži. Když se spolu s nimi nakloním nad mříží, zahlédnu, že se dole v šeru bělá ruka. V té chvíli přijíždí od Karlova mostu autojeřáb, na němž sedí několik mužů v uniformách. Autojeřáb zastavuje u mříže v chodníku, muži seskakují. Náhle se kolem nahrne dav lidí, kteří se vzrušeně o něčem dohadují. Zástupem se prodírá žena v civilu, má strohý a přísný obličej, připomínající dozorkyně z filmů o koncentračních táborech. Autojeřáb pomalu spouští hák, kdosi na něj zaklesne mříž a ta se pomalu zvedá z dlažby. Žena dozorkyně pomalu sestupuje do odkrytého obdélníku, až zmizí. Rozhostí se ticho, všichni strnule stojí a mlčí, jako voskové figuríny. Z autojeřábu opět zvolna klesá třpytící se ocelový hák, teď je na něm lany upevněna dřevěná plošina, která nakonec přesně zapadne do obdélníkového otvoru v dlažbě, a pak se tam propadá kamsi dolů, do tmy. Všichni kolem mě se dívají přímo před sebe, nikdo se ani nepohne. Když se pak hák opět vynoří a zaleskne se v slunci, začne po chvíli z temného otvoru zvolna stoupat katafalk, na němž leží krásná bleďá žena v dlouhých černých večerních šatech. Ve zvlněných havraních vlasech má za levým uchem zastrčenou rudou růži. Katafalk pomalu pluje nad hlavami ohromených diváků, a tu náhle z něho seskočí žena dozorkyně, která stála vedle mrtvé v pompézním postoji jako socha. Prodírá se davem, sledujícím to vše bez jediného slova, výkřiku, a mizí v zatáčce Betlémské ulice, tam, kde jsou garáže. Někdo mě zatahá za ruku. Ohlédnu se, za mnou stojí scvrklá, shrbená stařena.

Má prázdné, vodnaté oči, upřeně se na mě dívá a po chvíli řekne: „Ona nezemřela v opeře, ale na maškarním bále!“ Sotva pronese tato slova, Betlémská ulice se kolem nás náhle přestaví v labyrint úzkých šedivoučkých uliček. Stojíme se stařenou v jedné z nich, přímo proti nám je obchod, kde vyhrává taneční hudba. Nad výlohou není žádný nápis, ale štít je vyzdobený modrými vlnitými čarami. Stařena ke mně zvedá obličej a dodá, jako by se modlila: „Teď si půjdu koupit gramofonovou desku...“

■ *Kiša pada, trava raste,*

to je godina,

u moj drage crne oči,

to mi dodija.

Drago choće u vojniju,

a ja bi ga volila.

16. srpna 1968 – pátek. Za jitra je moře chladné, kolem přejíždí velká šedivá loď. Na lavičce pod tamaryšky sedí stařena, celá v černém, má otevřenou černou knihu, zřejmě kancionál nebo bibli, a její rty něco němě přerčívají proti moři. Olej hladiny páchne rybami. Oriji! Oriji! Dugi Rat! Dugi Rat! Kaménky, kaménky!

■ *Split.* Na bulváru pod palmami potkávám Camusova Cizince. Stojím u tašek se sáčkem broskví v ruce a kolem mě po žhnoucí bílé dlažbě přechází pomalu muž v černém obleku, bez obličejce, z černě vystupuje jen oslnivě bílý límec košile, tuhý jako zrcadlo, v ruce má černý deštník, pod paží aktovku, ťuká špicí deštníku do země. Jde namodralým oparem stoupajícím z dlažby a mizí v tržnici, mezi stánky u Diokleciánova paláce.

■ Loď odráží, házím na břeh velkou černou pecku z broskve. Zlatá šťáva mi teče mezi prsty. Pahorek Marjan. Poutač TITO. Bílé boky plachetnic o sebe drhnou, skřípot.

■ *Korčula.* Loď zastavuje v žáru. Sedím už jen v lodním baru a piju koňak.

■ *Dubrovnik. Dubras.* Dalmatské noci! Nad bílou kamennou pevností se shlukují vlaštovky, na pozadí soumraku. Ptáci a vyzvánění zvonů ze všech stran. A dole moře pohupuje lodičkami, zpívá jako slepý Homér: Odysseova zátoka, kde vlnky ťukají tichounce o břeh jako paprsky stmívání. Tiše proudí a plyne má krev, křik vlaštovek ji zvedá, shlukuje se má krev ve klinkání zvonů a bílé kamenné zdivo pevnosti vykračuje

do vln. Na konci mola vrhá maják sloup rudého světla. Ticho a šepot vod. A korzo, korzo! Směsice barev, obličejů, opálená ramena a paže žen se rozsvěčují jako lucerny v úzkých bílých uličkách. Jdeme podél kašen, podél obchůdků, v nichž se za sklem třpytí ze stříbra a mědi vytepané šperky, kolem tichých paláců, šumící vody a přeplněných hospůdek, jdeme pod větvemi obrovských stromů vzletajících do tmy. Vcházíme do kostela, kde kněz slouží mši: proti tvářím v lavicích! Ano, pozvedat své srdce jako hostii, pozvedat své srdce proti tváři země, moře; mezi oslazenými svícny pinií, mezi cypřiši, nad bílým kamením domů plyne mé srdce, tryská a zprůhledňuje se, třpytí se má krev, je to krev mé lásky k tobě, pěna hvězd nad tvou temnou pletí, nad ztemnělým mořem. Vlaštovky křičí v ozářeném nebi, prolétají světelným paprskem hostie. Dubras. Restaurace pod stromy: večerím poslední rybu. A bufet: piji poslední *crno vino*... Dubras! Dubras!

■ Dalmatské noci! Vlaštovky křičí nad bílým kamením o peklu země, o peklu člověka, ovívají křídly ozářená těla žen; a moře, sirény, sirény zpívají v drobných vlnkách, na bárkách, jen slepý Homér naslouchá. Jen skutečný život, činný život, skutečná láska, činná láska vytvářejí opravdové umění a nový prostor svobody pro člověka. Buďme právi životu tak, jak nás potkal, a nesme jeho dary – jsou to zběsilé dary, dary lásky, zoufalství, ztrát, naděje, oblosti ovoce, skřípotu a nářku stromů, vzednutí moře, praskajícího skla cikád, milování za deště, chladivé, hebké mořské vlny po milování. Tvořme svobodu pro ostatní!

■ Dalmatské noci! Bárky se kolébají, tvá tvář, ta denní tvář, ta noční tvář, tvá tvář nad hejny vlaštovek v Dubrasu, tvá tvář, naslouchající moři, tvá víčka, zrcadla rozkoše, tvá tvář vln, větru, cikád, tamaryšků, šterkotu kaménků a spících zahrad... Dalmatské noci!

17. srpna 1968 – sobota. Praha. Po půlnoci letištní halou běží, kolébá se před námi obtloustlá česká máma. Křičí: „Táto, všude dobře, doma nejlíp!“

■ Tvé oči září, tryskají nad snídaní jako moře.

19. srpna 1968 – neděle. Hradec. Doma. Hledím k tváři svého otce. Proboha, ten žebr je pořád na střeše! A kosa je opřena o zeď domu. Vyprávejte! Rozemni větvičku tamaryšku mezi prsty, přivonej, přivonej...

21. srpna 1968 – středa. Okupace. Okupace! A tento sešit z prvního města světa! Jaké to začíná putování? Můj Bože! A tady je klid, ticho, slunce. Cvrčci v trávě. Seděl jsem v lehátku před včelínem, když s tím Jitka přiběhla z Opavy. Vykřikla: „V Praze jsou Rusáci, v Opavě Poláci.“ Poledne. Žár slunce. Právě dozněly sirény. Jaká slova najít pro osud této země, pro osud tohoto lidu, pro náš osud? Pojedu za tebou!

■ Dnešní noc postupuje pomalu ke svému vrcholu a haraší nejen srpnovými hvězdami, ale také zbraněmi. Hlavně tanků a samopalů ční nad touto zemí. Co bude, co bude? Chvějí se zimou, úzkostí. Na dně této noci ční hrozba tak surová, násilí tak bezohledné! Pojedu za tebou!

■ *Víly pramenných vod, vy Diovy dcery,
ó prosím, kéž se nám vrátí ten muž,
kéž bůh ho přivede nazpět!*

* * *

Hvězda rozpouští tvou tvář
Ta hvězda hořkých dní
Kdy žiji stále proti noci
Schody duní domem dveře plné ledu
Pád sklepa zdola kde mrak se vzpíná
S hlavou v té bledé zemi
Plamínek plynu ji oživuje
Zármutek roste v krystal
A věci svítí jak řeka
Ty sněžné paže unášejí ptáka
Ne nevracej se
Domov na slunci se v modlu sesul
Mrazivá pěna voštin a ovoce
Z kohoutku na chodbě voda odkapává
A bijí hodiny
Jako tvář která se mění v portrét

PODZIM – METROPOLE

Dny mrtvé zsinale
V těch zdech kde svítí sklep
Domem padá list
Jak cizí popěvek
Také na tvé tváři roste stín

Skřípají příbory z kuchyní
Sklenice na skle v bistru
Zasyčel ráno ve světlíku sněh
Jak talíř který puká
Teď rozžhájí už všude plyn

Ach měsíc vyšel Z tabáku a skla
Hlava se otáčí v zrcadle
Vždyť je to má pustá hlava plná smíchu
Kyvadlo zármutku se v ní kývá
A hodiny odbíjejí bez konce

Jdu tam kde se vše propadává
Průsvitné domy pod víčky
Přijde zima Sibiřský sněh napadne
Ani tvou tvář víc nespátřím
Otvírám dveře Ulicí už jde jen černý stín

Víc mě nehledej

DENNÍ ZÁZNAMY 1969

23. ledna 1969 – čtvrtek. Zvíře nechává zemřít zvíře. Ale co člověk...?

25. ledna 1969 – sobota. Sraz na katedře ve 12 hodin.

■ Pohřeb Jana Palacha ve 12.45.

26. ledna 1969 – neděle. Člověk je tolikrát člověkem, kolikrát přežije svou smrt. Tato činnost stoupá z jeho nitra jako z propasti, jako ze dna víru, aby se její dál a dál se rozlévající vlny dotýkaly života, tzn. veškeré skutečnosti a všech lidí, a stahovaly ho (život) nazpět do člověkovu nitra.

■ Češi opět tlučou Čechy. Proč?

■ Hvězda rozpouští tvou tvář...

27. ledna 1969 – pondělí. Pracovat na Mrtvých duších! – Jak jinak snést své porážky?

28. ledna 1969 – úterý. To, čemu říkají inspirace, to náhlé užasnutí, plynutí, lodičky, lodě... Milování?! Spaní! Přitulení! Vtulení. Ve slovo! V ženu! Vstoupení! Obrábění! Do sebe? Mimo sebe? Pohyb moře. Nebo větru. Sklenice vody, její průsvitný třpyt za jitra.

■ To nejužasnější, když jsi uvnitř a cítíš jen přítomnost rozkoše, cítíš ten příliv dělby krve v tobě a všechna hlediska jsou vzdálena. Okamžik: slovo-živel.

■ Sepiš všechno, co je v tobě. Hledej pro to formu, tvary.

■ To nejužasnější – jsem přítomen. Na stole popelník z Orije, zvoneček z loňského května. Vítr, jsem ve všech věcech, nalezený, přítomný.

■ Bojovat proti slovům. Nelítostně – proti všem krásným, spanilým, něžným, lyrickým slovům.

29. ledna 1969 – *středa*. Jak si mohou zachovat sebe jako člověka, když si nedovedou zachovat, ubránit věci?

■ Žena, jejíž tvář mě unášela v nocích rozkoše, v nocích nenávisti, žena, jejíž víčka kmitala jako plamínky v krystalu, když jsem se dotýkal jejího těla, když jsem vstupoval do jejího těla, když jsem probouzel její tělo, žena, která křičela rozkoší v mé náruči, v mém vstupování, v mém vystupování, žena, jejíž nohy, stehna, paty objímaly mé tělo, tato žena chodí po bulvárech prvního města světa, potkávám ji, a když mě mívá, *une passante*, dotýkám se svou holí jejích víček, její tolik milované tváře, milostné, spanilé tváře, miluji ji, a tluču holí do jejího obličej. Ubohý, pohled, hrdličky už nesténají v mraze, ale ty jim lámeš chléb.

5. února 1969 – *středa*. Věci. Vyjevovat se ve věcech: Montérky. Cementárna. Chlapi.

6. února 1969 – *čtvrtek*. Práce! Zde! Kuráž!

12. února 1969 – *středa*. Odevzdat do *Listů* článek o Demlovi. O cyklu Zapomenutého světa.

■ Krč – nemocnice.

15. února 1969 – *sobota*. Poezie je útok na jinak obtížně zprostředkovatelné či zjevitelné vztahy mezi věcmi, mezi člověkem a světem. Čím je tento útok usilovnější, čím víc odhaluje na skutečnosti to, co je všemi jinými prostředky nemožné odhalit, tím je poezie silnější sama v sobě.

■ Na půlnočním Karláku kráčejí jeptišky v černém hábitu mezi stěnami sněhu. Celá Praha je zavalená sněhem – obrazy ze starých rytin. Praha je stále zpřítomňuje.

16. února 1969 – *neděle*. Nad Proustem: Nejde jen o to vymýšlet, co by mohlo být, co by se mohlo odehrát, ale především najít smysl a styl toho, co jest, ale zároveň odmítat pouhý přepis toho, co jest, co se děje či se událo – rozrušit to tak, aby z toho vytrysklo tajemství, které má přece tolik tváří, kolik je slídiců.

17. února 1969 – pondělí. První semináře: Co je interpretace? Jaký je její smysl?

18. února 1969 – úterý. Člověka nikdo a nic nemůže zbavit jeho důstojnosti, to může udělat jen on sám! Ostatní se o to mohou jen snažit či pokoušet.

19. února 1969 – středa. Zasadit amarylis! Objednal jsem si hlízu této květiny podle inzerátu v novinách, abych viděl vybuchnout Krásu!

■ Redakce *Listů*.

■ Operace sestry Jitky u profesora Hradce na Karláku.

■ Antonín Jelínek – zeptat se na doktorát.

25. února 1969 – úterý. Už jsem úplně uschůzkovaný.

■ Mrtvé duše – dramaturg Pavel Vančík z bratislavské televize.

■ Na fakultě – Frank Boldt. František Kouřil – kvůli studiu. Poté, co utekl ze studií, už nechce zpátky do Chebu.

27. února 1969 – čtvrtek. Tedy – poezie, dílo – bezpečí. Sen: ten okamžik, kdy ve spánku znovu cítím sice už odešlý, ale nenalomený svět.

28. února 1969 – pátek. Obrať se k dílu, obrať se znovu sám k sobě... Je dno bolesti, dál už nejde sestupovat. Obrať tam všechny své slabosti, tam jsou jediné přijatelné. Začni úplně znovu, z úplně bezmoci začni!

1. března 1969 – sobota. Básně, a každé naše dílo, by měly vznikat jako pomalu narůstající krystaly, z nichž tryskají opálové, jiskřivé, jiskřící či jitrící paprsky do šedi našich dnů, a tak by měly uvádět naše životy do bezpečí poznaného, zakotveného světa.

2. března 1969 – neděle. Povídka Automat autobus. Když autobus pomalu vyjížděl strmou Benátskou ulicí kolem skleníků Botanické zahrady, náhle jsi ucítil v ohbí lokte oblost ňadra. A v ústech se ti rozlila sladkost zlaté šťávy broskví... Takový příběh máte vyprávět? Odkud se vynojuje právě tento příběh? Začni právě tím, chceš-li začít!? Začínat tak právě

ted', v těch šedivých, leklých dnech, kdy předjaří se sotva vejde do zapípnutí kteréhosi ptáka? Sotva jste jej zaslechli, už ho sledujete, vaše duše se za ním obrací s celou svou nadějí, s celou svou stěží pocíťovanou zúčastněnou vášní?

4. března 1969 – úterý. Mrtvé duše: chór mužů, který bude z pozadí doprovázet a podkládat Čičikovův monolog, v závěru 2. části přejde přes dialog sluhů do lyrické pasáže o Rusku – ruská trojka.

5. března 1969 – středa. Dopoledne práce na scénáři Mrtvých duší.

■ Fakulta.

■ Pavel Vančík. Knihovna. Nemocnice.

6. března 1969 – čtvrtek. Zasadit amarylisy!

■ Fakulta: Franta Kouřil. Informovat se na doktorát.

7. března 1969 – pátek. Pták nad průhlednou zemí: průhledná žena.

8. března 1969 – sobota. Báseň Slza, slova, mrak. Mrak, černý jako zřítnice sněhu.

■ Láska, dobrodružství ducha, který touží překročit, překonat sám sebe.

14. března 1969 – pátek. Esej o Gogolovi. Mrtvé duše – tam, kde kupující se stává kupovaným, vystupují věci čistě, bezbřeze jako zřítnice oka. Kupované kupuje.

15. března 1969 – sobota. Žena průhledná jako obloha.
Oblak ji posunuje.

16. března 1969 – neděle. Povídka Muna Muna.

■ Beznadějný déšť. Honza v montérkách chodí se džbánkem pro pivo, a když ho potkám na schodech, řekne: „Do pondělka tady bude hotel Ritz!“ Zedník v pepito sáčku a kalhotách zazdívá nová futra. V pondělí jsou futra roztažená trámek, který Honza podlézá, aby se dostal dovnitř. Futra se zbortila a dveře nejdou nasadit.

■ Próza – monolog: Vyprávěj mi o Kulhu a Pajdu, těch hoších. Jak jsme šli s Pavlem Nogou na prvního máje tou alejí kvetoucích třešní na rande s holkama z Chuchelné a jemu vrzala protěza.

27. března 1969 – čtvrtek. Vyprávěj mi o Kulhu a Pajdu, vyprávěj o sněhu, jak se jiskří... Větve sosen skřípaly v tom zběsilém větru z plání Polska o stěnu, o střechu, o sklo...

28. března 1969 – pátek. Čin, činnost zažívá vědomí jako důkaz, odůvodnění – vyjevení pravdy své existence. V činu chce korigovat pravdu svého vědomí (falešného vědomí) sebe sama. Čin a jeho nutnost zažívá vědomí jako důkaz, odůvodnění o povaze vyjevení pravdy o svém bytí, v činu chce zakoušet pravdu svého sebe-vědomí.

9. dubna 1969 – středa. Báseň Malovanka.

■ Zatímco zlověstně syčí plyn zimy
její nohy jako cesty na mých ramenou
a ty musíš jít stále dál

14. dubna 1969 – pondělí. O básnickém mínění. Esej o tom, co znamená *mínění* v básnickém obraze. V metafoře.

15. dubna 1969 – úterý. Stejný víchř svírá počátek
I konec

16. dubna 1969 – středa. Povídka Ptáci. Duben je rujný měsíc, zeleň raší a plyn syčí v hořácích oblak, nad nimiž město proti městu: mrak, prs a černý klín.

20. dubna 1969 – neděle. Báseň Dugi Rat kod Splita. Východní vítr rozhánění oblaka a přináší dým. Bílý dům na skleněném útesu. Trpělivost je zbytečná!

21. dubna 1969 – pondělí. Mrtvé duše. Svět, kterým Čičikov bloudí, je světem jeho samého: postavy, to znamená: Manilov, Sobakevič atd. jej

naplňují, jsou to obrazy tváří, které potkává ve svém vlastním nitru. Proto je třeba, aby celá Play Gogol byla viděna jeho očima.

22. dubna 1969 – úterý. Próza Odleťte, ptáčata. Třikrát se ptát, tedy tři cykly-monology, uvnitř každého cyklu-monologu tři kruhy. Ptát se po smrti!

23. dubna 1969 – středa. Pošta (inkaso, důchod). Fakulta (přijímací pohovory; rigorosum – vysvědčení). Knihovny MK a UK. Rott – kroužky na závěs. Antikvariát – Nezval: *Pět prstů* – báseň Historie šesti prázdných domů.

■ Československý spisovatel – Brukner, Florian.

24. dubna 1969 – čtvrtek. Mrtvé duše. Čičikov před vstupem k Pljuškinovi vstupuje do svého hrobu.

25. dubna 1969 – pátek. Holanovský seminář. Sbírky *Triumf smrti*, *Vanutí*: alexandrin – rozpad, proměny a varianty. Symbolistní metaforika. Syntax a slovesné valence – slovo ozvláštňuje svět – rozdíl proti Nezvalovi či Demlovi. Holan a Deml – smrt, tj. opojení, měřítko hodnot, ale zároveň existenciální úzkost mezi historicitou a jedinečností prožitku a života.

26. dubna 1969 – sobota. Odjezd na Hradec.

4. května 1969 – neděle. Návrat do Prahy.

5. května 1969 – pondělí. Vrátil jsem se a v mém srdci je klid, nebo chcete-li, v mém srdci je přítomna *smrt*. A všechno, co činím... Dívám se: zelený trávník, a teď jsou zde rudé, šíleně rozkvetlé, vybuchující tulipány!

■ Z Ostravy jsem přivezl povídku Akty, akty – Odpoledne, kdy si M. H. zničehonic ve slunci valícím se do pokoje přetáhla tričko přes hlavu a stála tam v oslepujícím žáru nahá – jako v zrcadle. Bělostná ňadra nalitá, jako Pomona. Jako socha, ano, Helena, Helena...

■ Akty I: akty malířů. Akty II: On se ji bojí svléknout, ale ona se už dávno svléká fotografovi.

- Náměščníci a hosté – scénář, retrospektivy: chtěl bych ho vidět na té zimní cestě (jeho! – sebe).
- Povídka Dva včelíny a vosk – cesta s tátou na Moravu.

6. května 1969 – úterý. První den práce na Mrtvých duších. Základní náčrt scénáře.

■ Gogolovo spálení druhého dílu *Mrtvých duší*. Gogol – mlčení – pravda ve lži. Čičikov uskutečňuje, realizuje její lež, to znamená, že dochází k pravdivému poznání společnosti, a tím se ničí. Gogol vyjevuje sobě kritikou pravdu o Rusku. Bojí se jí sám, a proto pálí svůj rukopis (viz Gogol: Dopisy, s. 249) – aby se nezničil??? Subjektivace *Mrtvých duší* oproti Balzakovi, Stendhalovi.

■ Dramatizace *Mrtvých duší* či Play Gogol – vyvolávání různých podob „duše“!

11. května 1969 – neděle. Tanec smrti. S Aničkou Vondrů od deseti hodin na návštěvě u doktora Bedřicha Fučíka v Holešovičkách. Má na sobě pruhovaný župánek či kabátek, který mi připomíná trestaneckou kazajku. Vypráví o hledání Zahradníčkových básní v žalářích a táborech. Pijeme z litrové láhve slivovici. Praskot a výšlehy ohně před balkonovým oknem v zahradě, kde někdo pálí dřevo. Cinkání příborů vedle v pokoji. V jednu chvíli Fučík odejde, a když se vrátí, v předpažených rukou nese bílou posmrtnou masku F. X. Šaldy. Odcházíme v pozdním odpolední a při odchodu nám Fučík trhá tulipány. Pak tančím zběsilý tanec smrti, opilý žárem a světlem, mezi kvetoucími třešněmi na holešovické stráni.

12. května 1969 – pondělí. Mrtvé duše: Tři cykly – díly: 1. Nákupčí duší 2. Zrcadla 3. Bludiště.

■ Expozice. Epizoda s Manilovem.

13. května 1969 – úterý. Mrtvé duše. Epizoda Nozdrev v hospodě.

■ Text-sen Červnové noci. Vůně lip. Portýr v modré uniformě stojí na schodech hotelu Alcron ve Štěpánské ulici, zatavený v nazlátlé lipové vůni, jako ve skleněné kouli. Procházím kolem a vcházím Prašnou bránou

do Celetné ulice, v níž potkávám dívky s obnaženými řadry, a jak mě míjejí, snáší se jim na nazlátlá řadra sníh, bílý jako sen.

14. května 1969 – středa. Mrtvé duše. Návštěva u Manilova – Hosté.

16. května 1969 – pátek. Mrtvé duše: Sobakevič – Čičikov: Gog a Magog.

18. května 1969 – neděle. První díl Play Gogol – Nákupčí duší dokončen!

20. května 1969 – úterý. Odjezd do Bratislavy s prvním dílem Play Gogol – Nákupčí duší. Fakultní zájezd.

22. května 1969 – čtvrtek. Bratislava. Nikdy nezapomeň na ten loňský listopad a na bílý kámen Dunaje, starce, ohýnek a sítě. Jsem zde lapen, ba přímo ohrožen na životě – v tomto městě mrtvých duší.

31. května 1969 – sobota. Bolí mé srdce, ó *poésie*! Ne, v poezii se nedá lhát!

1. června 1969 – neděle. Deml – neustálé střetávání vnitřního a vnějšího světa.

■ Ungelt. Na zdi v tom malém tunelu – průchodu na nádvoří jsou bílou křídou napsány tři apostrofy z Demlových *Mých přátel*: Sítina, Zvonek, Maceška. Stál jsem tam zcela ohromen, když jsem četl: „SÍTINO, tam, kde stojíš, nějaká hvězda dopadla z nebe, až to vyšpláhllo.“ Uvědomil jsem si, poprvé, že to znamená: „Člověče, tam, kde stojíš...“ Gigantská ruka mě donutila konečně tu apostrofu pochopit!

2. června 1969 – pondělí. Mám srdce na padrť! Co s tím?

3. června 1969 – úterý. Strahov. Fakulta. Československý spisovatel.

■ Franta Kouřil. Antonín Brousek.

4. června 1969 – středa. Deml: Protiklad vnějšího a vnitřního – hosté. Březina – host v Demlových posledních básních Triptych a Zjevení.

17. června 1969 – úterý. Přednáška na Strahově: Řád díla Jakuba Demla aneb Host na slavnosti. Demlovy texty recitovali Jiří Adamíra a Miroslav Doležal. Na klavír improvizoval Petr Eben.

27. června 1969 – pátek. Končí semestr. Červen – hrůzný měsíc: zkoušení, zkoušení, zkoušení. Jsem vyčerpán!

6. července 1969 – neděle. Uklouzl jsem v Podolí na Mlýnku na svahu po mokré trávě při opalování a koupání s M. S. Sotva jsem se dokulhal domů na Vyšehrad.

7. července 1969 – pondělí. U doktora Komárka na Karláku. Prasklá hlavice tibie. Opět sádra. Až do prdele! Bez podpatku! Saniťáci mě vynesli na nosítkách do třetího patra. Berle!

28. července 1969 – pondělí. Esej o Gogolovi: O věcech, zvířeně a mrtvých duších. Motivický rozbor *Mrtvých duší*, to znamená, jak jsou udělané. Rozbor jednotlivých postav a motivů a smysl a interpretace jejich vztahů. – Pravým bytím člověka je čin. Člověk, který *nečiní*, se stává *mrtvou duší*!

■ Má ruka dotykem ozáří tvou paměť

Stejně jako tvé nohy se stěhují v mém jazyku

29. července 1969 – úterý. Sezona vedra. Vyšehrad. Sedím celé odpoledne se sádrovou nohou na hradbách, dole paradigmata města, zkamenělého v žáru. Sezona v pekle.

■ Semestr končil a na jeho nábřeží se otáčely dvě dívky... Byli jste už někdy v jižních Čechách? Opravdu ne? A co ta řada, dva orloje otáčející se nad hladinou černých, utonulých rybníků, jež plují mezi bílými domky, a snášející se v žáru z třeskuté klenby nebe jako vyřezávané jihočeské Madony, ta řezba blesku na dně tajemné vody, kde trčí jejich nehybné oči, milostné, vraždící?... A za noci se rozhyká stará pumpa a jejím hrdlem protékají hvězdy, zapomenuté jako šlépěje bělostných chodidel mezi černými oblaky... Vtom prosvitne zahrada, přes kterou letí záclona a odhalí černou mumii, navždy znehybnělou do zlata vypálenou, kolébající

se kalich, v němž s duněním pracuje včela... Byli jste tam?... Sezona v pekle. Vedro. Žár. Není kam jít!

30. července 1969 – středa. Když se probouzím, ó, když ještě tonu v polospánku, září už protějščí bílá stěna domu ve dvoře oslepujícím žářem. Byli jste někdy v Jugo? Měli jste někdy proříznuté hrdlo, a tím hrdlem vám vytékala krev, právě tak vřeštěly cikády za noci, a všechno – kameny, domy, sklenice na stole, kamenné plůtky mezi vinohrady – se otáčelo na nebi a vrhalo stříbrné světlo. Už jste viděli náměstí na moři?

■ Ach, ta děvka, ta kurva alexandrijská, která vyskočila z požáru Platonovy knihovny!

31. července 1969 – čtvrtek. Povídka-monolog Pro býčí ucho. Napsat ji jednou větou.

1. srpna 1969 – pátek. Bohyně Mnemosyné – Paměť – Matka Múz. Hesiodos: *Práce a dni*.

■ Sen. Všechno se odehrálo v tom ztraceném domě na Stratilově ulici v Opavě, ale ten dům už nebyl náš, už byl domem Šablatury, tedy už cizí. Na černém klavírním křídle se zlatě třpytí skleničky whisky B & W. U klavíru sedí Eliška, hraje, ale tóny jsou tak průsvitné, že nejsou slyšet. Někde v pozadí stojí neznámý muž, možná že je to Šablatura, jako strážce, kterého se musím nějak zbavit, abych mohl s Eliškou odejít ke mně do Hostivítovy ulice na Vyšehradě. Nevím, jak to udělat, ale Eliška náhle vstane od klavíru, a ten v té chvíli začne hrát Beethovenovu *Měsíční sonátu*, jako by nám tím dával příležitost k útěku. Ale když s Eliškou vyklouzneme z pokoje, narazíme na mého spolužáka z jedenáctiletky Toma Koloděje, scházejícího po schodech z prvního poschodí. Napadne mě, že Tom asi chodí s Eliškou, a on se mě také zeptá: „Co to tady na mě hrajete?“ Přes bariéru hudby se prodere neznámý muž-strážce a odvádí Elišku zpátky do pokoje ke klavíru, a ten, když Eliška ponoří ruce do kláves, utichne. Tom Koloděj řekne, že už je půl druhé a vrací se nahoru do prvního poschodí spát. Sedím znovu v pokoji v křesle a cítím hluboké zklamání a náhlou erotickou touhu. Najednou se znovu rozezní *Měsíční sonáta*, a když se podívám ke klavíru, vidím, jak

na jeho černé desce stojí Eliška a její šaty na ní zprůsvitňují, až tam stojí nahá a mezi jejíma dlouhýma bělostnýma nohama se zlatě třpytí skleničky whisky. Zvednu ze stolečku před sebou skleničku, žíznivě se napiji, ale je to voda, a tak rychle utíkám z domu. Už se rozednívá. Něco jsem však zapomněl! Klíče? Vracím se. Na schodech do poschodí cítím *nepřátelskou* přítomnost Šablaturovy ženy. Uchopím rychle jednu skleničku, stojící mezi Eliščinýma štíhlýma bělostnýma nohama, ale raději bych se jich dotýkal, laskal je, už se vidím, jak se prolíbávám jejich nekonečnou hebkostí až tam, kde se slévají, už tonu v jejich soutoku. Cítím, jak tuhnu, až bolestně kamením, ale polekám se, že mě uvidí Šablaturova žena, a tak do sebe rychle chrstnu whisky. Utíkám zoufale z domu, ale nemohu ho zamknout, jen tam zkameněle stojím před dveřmi. Náhle na proskleném schodišti v protějším domě spatřím tajemnou postavu. Vyděsí mě to. Uleví se mi, když poznám, že je to dívka v rudém a žlutém plášti. Jak schází ze schodů, plášť z ní pomalu klouže, až zůstává ležet za ní na schodišti, jako opadale plátky žluté a rudé růže, a ona už jde dál dolů po schodech nahá, její tělo nazlátle září, jako whisky, kterou jsem před chvílí do sebe hodil, cítím jeho horkost hluboko ve svých útrobach, až mám pocit, že uhořím...

6. srpna 1969 – *čtvrtek*. Spálený úžasem a trávou,
černý Mág léta spí v dužinatém krystalu.
Je to ovál zapomenutého dne.

7. srpna 1969 – *středa*. Začínám pracovat na druhém dílu Mrtvých duší: Zrcadla. Hard Work.

■ Tři základní formy filmového pohybu: 1) pohyb filmovaných předmětů
2) pohyb kamery 3) pohyb obrazů – montáž. Vzpomínka – zpomalený záběr. Srážka kočárů na silnici?

8. srpna 1969 – *pátek*. Odjezd na Šumavu: Rabí. Černé jezero. Čertovo jezero. Rejštejn, Kvilda atd. Příroda je nedokonalá.

■ Jižní Čechy – mé vidění Madon bylo správné.

■ Srpen cvrčků se vzňal
a září v tom městě léta.

19. srpna 1969 – úterý. Mrtvé duše – druhý díl: Zrcadla.

■ Vedro: Muna Muna. Studium k doktorátu.

21. září 1969 – neděle. Podzim. Světlo na hranicích. Zahraniční bulváry jsou průhledné.

22. září 1969 – pondělí. Třetí díl Mrtvých duší: Bludiště.

■ Ze dna řeky ční balvan.

Je to hlava podzimu.

23. září 1969 – úterý. Báseň Vyšehrad 1969. Jak září vůně! – A kámen zde leží ve tmě. Jsem celý ve tmě.

6. října 1969 – pondělí. Říjnový TRIPTYCH.

■ I) Mé narozeniny. Obrácené k bohům, balvanům, květinám nebo zvířatům, neboť lidé kolem oprašují pohádky; slunce hořké a tvrdé jako mrtvá bolest – vědomí počátku i konce – bytí zde: bytí tam, jež odsunu; oblak, zpocené zvíře, drhnul předměty v mém stínu; není zde Hamlet, královský syn. Nádvoří šustí v list, ó princí, dobrou noc... words, words, words... A dívenka, hlásek v maximu, jak zkřehlé pěstičky pavoučků, se pohne v mračnu. Jak říjen, stélkující krev. Medová věž.

■ II) Bonjour, la maison. Dům sesutý v praskotu světla, v němž zahrada stěhuje jablka zpět k žhavému jazyku léta; hvězda tone v jablku; okov, v němž září tvá tvář; jablka čistá jako nebe a stůl, který se otáčí v zahradě; pád ořechů, v němž bílé torzo dívky náhle vyvstane.

■ III) Pro svou paměť. Paměť planoucí v balvanech října, zatímco můj stín odtéká ve svícnech úsvitu za kokrhání kohoutů; křik domova v přejemném slunci; nad dvory bílými jako nevěsta... Jablko na zemi, třpytí se zahrada jak slza tvého pohledu.

9. října 1969 – čtvrtek. Hradec. Svatba sestry Jitky s Janem Wanderou. Houpačka v zahradě proti hvězdám. Nevěsta v dlouhých bílých šatech pluje mezi říjnovými stromy, padajícími jablky, svistotem nebe, oblaka nejsou bílá, ale jsou to temné kupole světla. Tady se vznáší a pluje ona, nevěsta, v tom modravém světle stékajícím do stěny vína. Obloha zatáčí i cestu.

■ Prý zavřeli hranice, takže naše cesta vlakem do Bruselu, Paříže atd. s Hrabalem padla.

13. října 1969 – pondělí. Pro svou paměť.

17. října 1969 – pátek. Práce na Zrcadlech, definitivní verzi druhého dílu Mrtvých duší.

24. října 1969 – pátek. Sen. Povídka Sexus – nádraží. Spím s V. Pocit zoufalství, když se dotýkám jejích řader. Cítím, že se jich nikdy nedokážu zmocnit. Její bílé nohy stoupají nade mnou a oddělují se od ní. Pro-měňují se v oblaka. Visí odtamtud její pohlaví, je černé, hruškovitého tvaru, visí na dlouhé světelné niti. Zběsile do této černé hrušky vstupuji, a zas z ní vystupuji, zatímco ona trčí na vertikále nade mnou a říká: „Vypřávej mi to, řekni mi to...“

27. října 1969 – pondělí. Začátek práce na Bludišti, třetím díle Mrtvých duší.

9. listopadu 1969 – neděle. U Kurta Gebauera. Návrhy na sborník po čtyřech letech!

■ Báseň Kámen z Vyšehradu či Vyšehrad 1969. Kámen temný jako přilehlé jitro: zde opršalost, tam vrůstání – spanilý, třeskatý čas! Tvá tvář jako zahrada, v níž se zvedl dým.

10. listopadu 1969 – pondělí. Návštěva pana Zdeňka Urbánka. Růženka Hamanová, Anna Vondru.

■ Povídka Sexus: 1) Sen 2) Vlastníci žen.

■ Studium – teorie literatury a interpretace.

■ Příprava demlovských studií.

■ Cigareta praskající v žáru obilného pole.

■ Otevírající se dveře.

Je to studna. Sykot hodin zdola.

13. listopadu 1969 – čtvrtek. Slina hvězd stříkla, potřísnila její podvazky (Iva). Ta zeď, u níž zvrací M.

■ Play Gogol. Posunout vidění Manilova, Sobakeviče, Korobočky, Noz-dreva a Pljuškina do snových vizí, běsnějších než samotná realita!

25. listopadu 1969 – úterý. V Klášterní vinárně s Josefem Bruknerem. Vypráví mi příběh z doby války, který by se dal nazvat Nahota války. Dva dospívající kluci navštíví paničku, mají všelijaké představy, že by k něčemu mohlo dojít. Ona, oblečená jen v županu, z jehož výstřihu svítí její bílá pleť, oblost nader, až jim z toho rudnou uši, jim nabídne bábovku a čaj. A pak je vyhodí. Oni bloudí lesem, kde najdou mrtvolu nahé dívky.

11. prosince 1969 – čtvrtek. Odučím semináře a pak dělám rigorsa. U Františka Buriánka z dějin literatury, u Františka Svejkovského z te-orie literatury, v odpoledním stmívání, či spíše už za tmy u Milana So-botky z filozofie.

16. prosince 1969 – úterý. Přednáška o impresionismu v cyklu Konfron-tace v Památníku na Strahově. Se mnou promluvili Anna Masaryková, kunsthistorička, vnučka TGM, a hudební vědec J. Bek. Básně, které jsem vybral, recitoval Jan Přeučil.

* * *

Pro memoria.

■ Je to čas, kam vcházíš, kde tesáš sám sebe,
sesutý svět přes práh zimy?
Zářivý oblak tone ve zvířeti; zde je krajina,
skutečnost, která tě mistruje.
Záblesky sekery. Pták praskající v okenním skle.
Ale tam je předměstí, město bez města, krajina bez krajiny!
Syčí prostor luno, krá krá krákorají vrány
nad zmrzlou zemí a přes půlnoc
leží vlaky jako osvětlené řeky...

DENNÍ ZÁZNAMY 1970

1. ledna 1970 – čtvrtek. Rty na sněhu. Černý odlesk anděla.

Sloup ohně sesul se, popraskal.

Kopce jsou ve mně. Sněh je venku.

x x x jak nádro.

■ Hemingwayův dialog má svůj význam, nabývá svého významu teprve v kontextu celého rozsahu vyprávění, nejen ! v kontextu postav: promluv.

16. ledna 1970 – pátek. Zavolat Zdeňkovi Urbánkovi – Mrtvé duše; Ďurovi (promoce). Adresa Franka Boldta.

■ Ráno: cvičit, legitimace. Strahov – literární archiv.

18. ledna 1970 – neděle. Pavel Vančík. Telefon č. 45276.

22. ledna 1970 – čtvrtek. V 9 hodin – katedra; 12.30 – MUDr. Laděna Sladká; 13 hod. – Jan Lehovec.

23. ledna 1970 – pátek. 10 hodin – Československý spisovatel. Schůzka s Josefem Bruknerem.

27. ledna 1970 – úterý. 9 hod. – schůzka s Janem Lehovcem.

■ Strahov. V literárním archivu jsem objevil Demlem podepsaný strojopis apostrofy Silenka:

Kde jsou ta léta, SILENKO, co se dospělí pásli na rozpacích malých děvčátek, když jim říkali chlapčí pouček?

8. 9. 1959

Jakub Deml

28. ledna 1970 – středa. Nechat vzkaz panu Jiřímu Tomanovi ve vrátnici fakulty.

■ 16 hodin – Franta Kouřil.

- V Památníku na Strahově je uložena pozůstalost Beera z Dobrušky.

29. ledna 1970 – čtvrtek. Napsat Svejkovskému do Chicaga kvůli studii Romana Jakobsona o Demlově *Zapomenutém světle*, která byla na nakladatelském letáku ohlášena, že vyjde v melantrišských *Listech pro umění a kritiku*.

■ Dosud nepublikovaná próza Jakuba Demla Zvenku nebylo by se čeho bát, napsaná v třicátých letech. Viz časopis *Mladá tvorba*, r. 1967, č. 8, s. 6. Bratislava 1967.

■ Dr. Straňák. Vlastimil Vokolek. Zjistit adresu Aloise Chvály, tiskaře na Kladně, který bibliofilsky vytiskl Demlův *Triptych* z roku 1960.

■ Novodvorské sídliště, Nad lesním divadlem 1117.

31. ledna 1970 – sobota. Kutná Hora. Ve volkswagenu s F. Boldtem. Pláně bílého sněhu, z jejichž jednotvárné prázdnoty se potácivě zvedají proti šedému, bezútěšnému nebi vrány, všechno je ploché, vzhůru ční jen černé pahýly větví – snad je to krajina Jeneweinova, v tom pomalém, až nehybném zamávání křídel a bezhlučném dosednutí do krystalků ledu; sněží – Svatá Barbora, průsvitná zima, a ten chrám, dorostlý stěží do expozice; tísnivé město. J. K. Tyl. Najednou od Svaté Barbory dlouhý násep soch barokního kostelíčka a dole podivuhodné sněžné ledové město, dokud do něho nevstoupíš. Hustě sněží, když se vracíme z vernisáže Ortenovy výstavy, náměstí je tiché, slyšet jen šustění sněhu. Byl to tichý básník a v jistém smyslu *poslední*.

2. února 1970 – pondělí. Porada k přednášce o symbolismu – Růženka Hamanová ve 13 hodin v Památníku.

3. února 1970 – úterý. A. Blok, A. Bělj: příprava symbolismu. Dvě dámy Blokova srdce: Tajuplná či Pěkná a proti nim Revoluce.

■ Mrtvé duše.

4. února 1970 – středa. Bratislava. Bydlím u Vančíků. Schůzka s režisérem Pálkou odložena na 13. února. Vylaďování scénářů Mrtvých duší.

5. února 1970 – čtvrtek. Rty na sněhu (2. část).

■ Sen – svoji nečinnost vytesejte do kamene!

6. února 1970 – pátek. Chřipka. Sny. Nečinnost.

9. února 1970 – pondělí. Expozice Bludiště, 3. díl Mrtvých duší: choroby.

■ Franta Kouřil. Debata o generaci 1941 – Josef Hanzlík atd.

10. února 1970 – úterý. Kolej Větrník. Francouz Jean-Claude Refeuil. Přítel Petra Skarlanta.

11. února 1970 – středa. Za sestrou Jitkou v nemocnici. Třpyt v trávě.

12. února 1970 – čtvrtek. Petr Chudožilov. Básník J. V. Svoboda.

■ Povídka Město tam. Dunaj. Listopad – únor: rybářské sítě, mrholivý déšť, stařec hřející si ruce nad ohýnkem.

13. února 1970 – pátek. Bratislava. U Vančíků. Úprava scénářů Mrtvých duší.

14. února 1970 – sobota. Práce na definitivní verzi – chachachá! – Mrtvých duší. Úmorné a nesmyslné jednání v televizní redakci. Nakonec možná budou chtít, aby to vyznělo pro Rusy, a ne místo proti nim!

15. února 1970 – neděle. Monolog Čičikova v 1. dílu. Režisér Pálka.

■ Pan Jiří Toman – hra pro bratislavskou televizi.

16. února 1970 – pondělí. Škrtání Zrcadel, 2. díl Mrtvých duší.

■ Zjistit číslo do Dilie.

17. února 1970 – úterý. Televizní redakce v Bratislavě. Šéfka, žena místopředsedy vlády Mária Lučanová: „Boli sme s Šaňom v divadle...“ Tím myslela Dubčeka. Zapíjely se scénáře. Pak mě začala hladit po vlasech a trochu mě za ně zatahala, řekla: „Promiňte, Vladko, viete, potom já som

toho Francúza vzala do auta a na Devíne mu spadla parochňa.“ Někdo řekl: „Mária, aspoň vieš aka si krava.“

18. února 1970 – středa. Schůzka na symbolismus, 2. večer z cyklu Konfrontace, po impresionismu: Strahov – čtvrtek 16 hod.

19. února 1970 – čtvrtek. Potvrzení pro daň z příjmu z literární a umělecké činnosti. Číslo 11. 119/OOA – Ochranná organizace autorská při ČFVU.

■ Strahov – příprava přednášky o symbolismu.

20. února 1970 – pátek. Zima paměti... Celé ráno sněžilo, probudil jsem se po té milostné noci, po tom jitru rozjitřeném milováním, kdy jsem spíš miloval a znásilňoval svůj sen, promítal jsem se do svého snu, shraboval všechnu svou zkurvenou touhu, touhu neschopnou navždy uchopit, sevřít, ach, co? Dotknout se, ach, čeho? – obloží věčné? A zachrastěl závěs a otevřel pohled přes zašedlé okno na tíše, přetíše padající vločky, a byl to snad poslední sníh této zimy, který se medově, zlatě a trpytivě zasklíval do mé paměti, stejně dlouhé jako tato zima – a ona, zas s tou svou nevlídností, utrhačností, nasraností; potom vajíčka na slanině, čaj chladivě roztahující žaludek; potom cesta dlouhým sněhem, tichým i pod nohama, přes celý pahorek Hradčan až dolů – na nádvoří Hradu hraje dechová hudba a mosaz je potečkováná sněhem –, až k Brusce, k Šaldovu domu, a po celou cestu – konečně zase procházka, navíc s pohledem na dým sněhu nad malostranskými střechami – svíravá chuť po zaskleném baru, kde se proti nebi dá pít červené víno, a pořád tím sněhem odcházení od lásky nelásky a přicházení nikam...

■ A v noci – zuřivý výbuch sama proti sobě v alkoholu.

21. února 1970 – sobota. Braunovy sochy na výstavě České baroko: Venúše a Amor. Poprsí dívky... Propojení umění a života. Robustnost, žensství, které tě přimrazí na místě, přivřeš oči a socha se pohne, aby opustila muzeum a vstoupila do tvé paměti a tam –

22. února 1970 – neděle. Spím a zatím mizí ten velký sníh – dešť předjaří...

23. února 1970 – pondělí. Cvičení. Fakulta: Franta Kouřil, rozhovor o Hanzlíkovi, Petru Barčovi.

■ Do noci s Antonínem Jelínkem. A zase z celého dne ten neurčitý pocit zbytečnosti, nicnedělání...

24. února 1970 – úterý. Cyklus Konfrontace: Symbolismus. Se mnou promluví Jan Rous, kunsthistorik, a J. Bek, hudební vědec. Napřed to zapíjíme v Savojsi. Taxíky. Honza Patočka vybere cestou vinný sklep svého tatínka, rozbitá láhev na schodech. Pak noc ve Hvězdě. Jako ve včelí buňce. Ráno jdeme s Rousem po sněhu pod nohama až ke koleji Větrník, nějak se dostaneme pod okna dívčích kolejí, stojíme tam a volám: Dívky, dejte nám teplo svých pelíšků. V přízemí se otevře okno a my tam vleze, dospíme probdělou noc. Vyhodí nás k poledni uklízečka.

25. února 1970 – středa. Fakulta, bufet: Franta Kouřil, rozhovor o Bretonově *Nadji*.

■ Holanovský seminář v 16 hodin.

■ Zařídít hotel Evropa.

■ Večer: udělat monolog Kopejkina do Zrcadel, druhého dílu Mrtvých duší. Dva chóry.

27. února 1970 – pátek. Břeh Dunaje. Oblázky. V šedi listopadového dopoledne to byl muž a oheň. Zevrubně bylo vidět na černých tyčích rozvěšenou rybářskou síť.

28. února 1970 – sobota. Báseň Marhule. Průsvitná paže odklání hada k hroznu.

2. března 1970 – pondělí. Poezie – to znamená pojmenovávat v sobě úžas nad věcmi tohoto světa.

3. března 1970 – úterý. Práce na Hladu – *Hlavě žáru*. Kompozice sbírky. Úprava básní.

6. března 1970 – pátek. Bratislava – Mrtvé duše. Úprava scénářů.

9. března 1970 – pondělí. Bratislava – Mrtvé duše. Úprava scénářů.

■ Scéna v úřadě – vkomponovat do plesu: sen tančících – kolem se točí ples.

■ Dům na vyplazeném jazyku vinice. Tyčkovina, sníh v černé skvrně vrány.

■ Velký bílý sníh. Zběsilá, zoufalá pouť po bratislavských ulicích. V každém krámu koupíš jeden rohlík, žmouláš ho v tise padajícím sněhu zkla-maně v ústech: ta neodbytná chuť po křupavém rohlíku z dětství tě vleče městem od pekařství k pekařství: Kam? – Odkud?

10. března 1970 – úterý. Odjezd z Bratislavy ve 24.05.

■ Báseň Město tam. Listopad. Zkroucené keříčky vinic. Rybářské sítě. I smrt si dnes nasadí oprátku. Stařec u ohýnku na břehu Dunaje. Oheň. Zraje.

11. března 1970 – středa. Strahov. Dopisy Vladimíra Holana Jakubu Demlovi.

12. března 1970 – čtvrtek. U krejčího Hromádky – šití obleku na promoci. Šil pro všechny české slavné malíře. Má úžasné Špály atd. Pracoval jako krejčí také v Paříži.

13. března 1970 – pátek. V. Holan: *Vanutí – Kolury, Torzo*. Mallarmé, Valéry. V. Nezval: *Žena v množném čísle, Absolutní hrobař*. Palivcova Síta. V. Holan: *Kameni, přicházíš..., Lemuria*.

■ Noc. Žofín.

15. března 1970 – neděle. Play Gogol. Začít esej o Gogolovi – ubožákem v nitěném pláští.

■ Večírek u Mileny Markové v bytě nad Těšnovem.

16. března 1970 – pondělí. Úsvit. Mrtvý Těšnov mě obklopil. Zůstal jsem stát – jako mrtvý.

■ Cesta do Bratislavy.

17. března 1970 – úterý. Bratislava. Zakázáno Bludiště, 2. díl Mrtvých duší. Předělat! Čto dělat?

■ Půjčeno Graněcovým 2500 Kčs.

18. března 1970 – středa. V 16 hodin na fakultě Franta Kouřil.

■ V 19 hodin zkouška u krejčího Hromádky.

19. března 1970 – čtvrtek. Vyřídít přihlášku pro Jitku na vysokou školu.

20. března 1970 – pátek. Rty na sněhu. Hvězdy jako paže.

21. března 1970 – sobota. Konečně jaro! V proudícím vzduchu nad nábrežím se rozléhají zvuky. Čím jsem žil tuto zimu? Byla to zima sibiřského sněhu! Co jsem nacházel a ztrácel? A do čeho vstupuji v tomto slunci? Je slyšet ptáky, hrdličky. Ptáčata mrazu. Odletěla od mého okna a jejich houkání se už vzdaluje. Ne, nesoustředil jsem se! Lůžkové vagony, vzdušné trať do Bratislavy: Mrtvé duše. Ten skřípot zimy, opatrování květin, jazyky písní, vše už je odlehlé... Noci, noci lásky, a šířravá touha, bloudící a těkající tam a sem, a přitom jsem stopován touhou, tíhou, ne, nemám na mysli křik, ale stoupání... ztišení, vstupování, vrůstání. Práce! Zde, v tomto jaru...

22. března 1970 – neděle. Židovská škola stryka Manula při zabíjačkách na Hradci. V dětství u nenky v Ulici. Zahrada. Laťové besídky. Jenomže byl únor. Ten neplodný, mrazem vymrskaný měsíc, kdy i svět chřadne, a sníh syčí na zemi jako drobné, jedovaté plamínky plynu. A o prázdninách v Brance u stryka Manula: ryby na udičce v řece, stříbrně se třpytící v žáru. A proti tomu stryk Manul, visící za hrdlo v únoru na Hradci na plotu hřiště ve sněhu v noci po zabíjačce. Chodili kolem něho celou noc a našli ho až ráno.

23. března 1970 – pondělí. Hanka B. – půjčeno 200 Kčs. Celkem 2250 Kčs.

24. března 1970 – úterý. Doktorská promoce!!! Oslava ve strahovském sklepě.

26. března 1970 – *čtvrtek*. Sezení na fakultě v mé pracovně u demižonu vína. Vlastimil Maršíček. Zjevení R., kterou přivedl Jaryk Jirsa z vinárny U Křížovníků. Když už fakultu zavřeli, skočil oknem dovnitř Frank Boldt. Vylezl po lešení.

■ Klub spisovatelů. Jdeme tam s A. Jelínkem. Už došlo také na ně! Jan Štern.

27. března 1970 – *pátek*. Dopoledne v Památníku na Strahově.

■ V hospodě U Dvou slunců s R. Ta její chůze, která jí zmítá jako šalupou na moři.

28. března 1970 – *sobota*. Promoční kytice se vynořily z úsvitu jejího těla a ona vstala nahá do zrcadel protější zdi a bělostně se v nich třpytila. A pak perleťově našedlé plochy nábreží na smíchovské straně. Rybáři. Znovu poletuje sněh. Vystupování na protější břeh po plavbě tou nocí. A pak návrat ze Smíchova, kam jsem doprovodil R., pěšky na Vyšehrad.

■ Večer U Fleků s mámou a tátou. Konečně jsem se dostavil k doktorátu.

29. března 1970 – *neděle*. Odjezd na Hradec, jako do pohádky... A potom, teď – jen vstupování do díla.

■ Znovu se vrátil sněh, jako anomálie. Slunce stoupá proti němu, zjitřené jitřní slunce, jen nazlátlé nitky, hlasy hrdlíček se však v mrazu zase rozskřípaly...

30. března 1970 – *pondělí*. Rty na sněhu. Hvězdy jako paže na dně řeky.

31. března 1970 – *úterý*. Město tam. Rohlík v Bratislavě. Zjevení R. v dešti. Veden kam?

■ Snížení daně: výměr, poštovní potvrzení o důchodu, občanka.

■ Seznam četby pro Jitku. Informace o dálkovém studiu. Kalhoty pro Jendu (bony 65 × 7).

1. dubna 1970 – *středa*. Žena průhledná jako oblak. Stále se vrací.

2. dubna 1970 – *čtvrtek*. Jeden chlap v hospodě řekl: „21. srpen zavinili komunisti a holiči...“

■ Materiály k Beethovenovu pobytu na Hradci.

3. dubna 1970 – pátek. Nádraží – sexus. Temné sexuální vzrušení, krajinu „za krajinou“, kam vstupuji, kam se projektuji do nahé ženy, která se zničehonic zjevuje na obálkách časopisů v playboy stáncích, vytváří – komerce. Ta nahotu *zatemňuje*, ale současně ji nasvětluje halucinativním světlem. Nelákají mě samotné akty, ale jejich náhlé zjevení na obálkách časopisů. Reklama nahého ženského těla.

■ Stůl se zřítíl na obraze.

4. dubna 1970 – sobota. Příjezd ráno vlakem na Hradec. Stavba domu.

5. dubna 1970 – neděle. Návrat do Prahy. Odjezd směr Špindlerův Mlýn.

6. dubna 1970 – pondělí. Příjezd večer do Prahy, tma...

■ Zrušil jsem přednášku o kubismu. Stejně kdoví jak dlouho cyklus Konfrontace ještě vydrží? Stejně je to až neuvěřitelné, co se děje a kam to dospělo po jaru a srpnu 1968. Už to začíná, a nikdo, nic to už nedokáže zastavit!

7. dubna 1970 – úterý. Procházky, procházky, všechno je daleko.

8. dubna 1970 – středa. Pochod do Špindlerova Mlýna. Slunce.

9. dubna 1970 – čtvrtek. Déšť. Déšť. Sním. Padám.

10. dubna 1970 – pátek. Sníh. Odpoledne v hotelu Hubertus. Čtu román Léona Bloy *Chudá žena*.

■ Návrat do Prahy.

11. dubna 1970 – sobota. Jarní úklid bytu. Jitce poslat seznam četby. Osvobodit se!

12. dubna 1970 – neděle. Bílá Hora. U Kurta Gebauera. Potkal jsem tam po letech Honzu Václavíka.

16. dubna 1970 – *čtvrtek*. Večírek u Mileny M. Válení se sem a tam, až ke mně, tekutý svět, blokováno všechno ostré, hranaté. A úsvit nad Těšnovem. Těší mě, utěšuje.

18. dubna 1970 – *sobota*. U Kurta na Bílé Hoře.

19. dubna 1970 – *neděle*. Stadion na Spartě. Šokující pohled škvírou na ostře zelené fotbalové hřiště, červené dresy, žluté dresy, v oslepujících reflektorech se zvedá řev k temnému mračnu, v němž šlehají blesky.

20. dubna 1970 – *pondělí*. Pracovat na *Hlavě žáru*.

■ Noc s Antonínem Jelínkem, Arturem Geussem, E. a M., až přes půlnoc: Klub spisovatelů, Viola, Barbara. Nad ránem u mě na Vyšehradě. Odjezd na Loretu.

21. dubna 1970 – *úterý*. Loreta. Sad na Markétě na Břevnově. Zvedající se rudý měsíc jako pomeranč a chuť jejího těla přes látku. Padající hlava. Ovály pahorků a tma štěpnice.

22. dubna 1970 – *středa*. Příjezd Dušana Kopy z Opavy. Procházka v noci na Loretě. A ta nešťastná opilá bytost, křičící do noci za mými a Dušanovými zády na Hradčanském náměstí. Golem. A ta Viktorka snící o mém těle! A potom noc, stěhující se do zoufalého výkřiku, drcení, proměňování, nenávisti, kam?

23. dubna 1970 – *čtvrtek*. Jitro, nábřeží, dunění noci v hlavě, a řeka – duben je rujný měsíc!

■ Jít na snímkování.

24. dubna 1970 – *pátek*. Strahov: pozůstalost Jakuba Demla. Setkání se Zdeňkem Urbánkem!

■ Konec období spánku.

■ Věra Provazníková – vinárna U Křížovníků.

■ Dopis od doktora Fučíka!!!

25. dubna 1970 – sobota. Rozhovor s Frantou nad Hanzlíkem: Orfeus v domově důchodců.

■ *Rty na sněhu*. Piš jako blázen!

■ Úžasný Reynek! Sbírka *Odlet vlaštovek*.

26. dubna 1970 – neděle. Na Břevnově. Francouzština.

27. dubna 1970 – pondělí. Přijel táta, chodili jsme jen a jen po známých ulicích.

■ Večer u Věry Menclové.

28. dubna 1970 – úterý. Esej o Gogolovi. Zachází-li člověk s mrtvou věcí, tzn. nejsoucí, zmírá; stává se tím, s čím „pracuje“, zmrtvuje se.

1. května 1970 – pátek. Večer na Petřínách. V hotelovém domě u básníka J. V. Svobody s Arturem a Martincovou. Kambodžan. Dívka v kožené bundě. Odjedu s ní nad ráno na Vyšehrad. Čte mi za úsvitu anglicky Joycovu *Annu Livii Plurabellu z Finnegans Wake*, z vydání, které mi dal k doktorské promoci Zdeněk Urbánek. Ráno vyražené dveře.

2. května 1970 – sobota. V Mánesu s Hankou B. Odpoledne u Jiřího Horáka.

5. května 1970 – úterý. V Památníku u Anny Vondrů. Slovo a obraz.

■ Mirka Schůrková – překlad Ripellinovy studie *Umění Jakuba Demla*.

■ Dívka rozplynulá jako oblak

Ve vyražených dveřích

Však navždy ze tmy sněží

Oblost jejího nadra

6. května 1970 – středa. Holan – vertikála. Nezval – horizontála.

8. května 1970 – pátek. Ve 14 hodin Artur Geuss.

9. května 1970 – sobota. U Kurta Gebauera na Bílé Hoře.

10. května 1970 – neděle. Na břevnovské Markétě. Všechno se tetelí v dusném slunci, stromy obtěžkané květy, třpytí se svah dotknutý jiskřičkami sněhu, a dole se se sykotem vztyčuje tráva. Domy na pahorcích se nepohnou. Kolem kráčí dívky. Chorovody.

11. května 1970 – pondělí. V noci pršelo. Déšť se vpíjel do tmy, nitěné provazce deště svazovaly okna, proměňovaly kvetoucí stromy v síťovinu. Dopoledne vše utkvělo v nehybném oparu, jako ovinuté gázou, jek vody se ztrácel v opalizujícím bleskotu slunce.

■ Památník na Strahově. V archivu – Demlova pozůstalost.

■ Esej Jan Konůpek (1. část datována 11. 4. 1943; 2. část datována 12. 4. 1943). Rukopis Z cestovního skicáře (deník z cesty do Itálie v roce 1929, přepis části otištěn ve Šlápějích XXVI); Cesta za povídkou (rukopis z 30. 11. 1945).

12. května 1970 – úterý. Schůze katedry ve 14 hodin.

■ Hrůza vytrysklá ze svazku klíčů v ruce. Věci jako ohaří trčí za mými zády, ó slídiči tmy a noci!

■ Památník v 17 hodin. Demlovská kolekce u Žantovského.

13. května 1970 – středa. Holanovský seminář. Interpretace Holanova *Torza*.

14. května 1970 – čtvrtek. Interpretace Březinovy básně Mýtus duše.

16. května 1970 – sobota. Bony pro Jitku. U krejčího Hromádky.

17. května 1970 – neděle. Cesta autem s Frankem Boldtem a Honzou Lehovcem do Kuksu. Hospoda. Cvikov. Hospital (?) v Kuksu. Celý Kuks vzlétá, když se otáčím, a Braunovy sochy vykračují v pádu. Betlém.

■ Nepatrné stopy po pobytu Jakuba Demla. Pracuje zde básník Jiří Velský, který něco o Demlově vztahu ke Kuksu publikoval v *Sešitech*. Ale není příliš sdílný.

18. května 1970 – pondělí. Práce s Jirkou Horákem na pásmu *Člověk proti hmyzu* pro rozhlas do pořadu Meteor.

■ V 16 hodin Ladislav Fuks.

19. května 1970 – úterý. Epika – časování – vnitřní monolog, v němž vystupují různé bytosti tebe samého. Odlišit v jazyku! Včera jsem to v Klubu spisovatelů probíral s Ladislavem Fuksem.

■ Paní Slávka Vondráčková, Písecká ulice, Vinohrady.

22. května 1970 – pátek. Přednáška Bedřicha Fučíka o Nezvalovi v Klubu Třebíččanů v sále na Smíchově. Recitoval Rudolf Kvíz.

23. května 1970 – sobota. Ve Zlaté studni u Věry Barunky. Opsal jsem si z rukopisu báseň B. Reynka Procitání. Pracuje s rytmem stejně jako já v některých číslech *Rtů na sněhu*.

26. května 1970 – úterý. U krejčího Hromádky: „Víte, pane, člověk musí žít svůj život!... A pak jsem odjel na île de Valory, tam bylo rybářů, a já jsem si s jedním vyjel na ryby, zrána moře bylo jako rybník, ani se nepohnulo, ale potom začal jít vítr, to jsme už měli plno ryb, ten den to šlo, ale jak ten vítr šel pořád silněj, dělaly se vlny, a já jsem nakonec pad na ty hromady ryb a začal jsem zvracet a prosit toho Francouze, aby mě odvezl zpátky, a tak jsem mu musel dát padesát franků a on mě odvezl na břeh...“

■ „Já v Paříži dělal Čížkům konzula, a tak jednou sedím, ten můj střihač měl přijít až večer, a vidím u té báby v pokladně mladou holku, a tak jí povídám, pojdte si sem sednout. Ale v zimě já musel jet do Nizzy, a teď aby mi ji některý z těch Čížků neklofl, a tak jsem jí našel místo a byt až za Auteuil, kam žádný z těch Čížků ani nepách, a teprve potom jsem odjel do Nizzy, to bylo, pane, jednou týdně koš květin, dva dopisy denně, z Nizzy, já udělal v životě dvě věci dobře, oženil jsem se s ní a začal sbírat obrazy...“

27. května 1970 – středa. Ptáčata. Zatavené zelené květy v skleněné kouli u nenky na psyše – položit jako motiv vedle hudební školy!

■ Schůze katedry. Dostali jsme tuto *informaci*: Učit může jen komunista!

- Ať žije spolek bolševiků,
ten jediný má svoji kliku!
S bolševiky navždycky
Joža Mrázek Hořícký.

28. května 1970 – čtvrtek. Franta Kouřil – všechny knihy vráceny!

- V 10 hodin zápočty a zkoušení.

30. května 1970 – sobota. Práce. Kázeň!

- Odleťte, ptáčata. Kirké. Stín meruňky na stěně vily ve Stratilově ulici. Prolnout. Šero pokoje. Peřiny. Temná vzpomínka, že tam se mnou spala ta dívka z dětství ve Velkém Meziříčí.

- Henry Miller: Všudypřítomnost smrti. Glosy. Aforismy.

- Báseň Bonjour, la maison. Mezi jablky hmožděn a v stozích odléván.

- Báseň L'automne: Praskot včelích krunýrků za patami.

Krystal země se naklání.

Větr ztuhl v krystalech soli.

Med.

31. května 1970 – neděle. Paže na chladné zemi.

- (Smrt.) Včelí krunýře praskají za patami.

1. června 1970 – pondělí. Schůzka s Antonínem Jelínkem ve 13.30.

2. června 1970 – úterý. Práce pro rozhlas: pásmo *Člověk proti hmyzu*.

8. června 1970 – pondělí. Odevzdán Olešovi pořad *Člověk proti hmyzu* pro Meteor.

- Od 10 hodin státnice. Ve 12 hodin zápočty.

10. června 1970 – středa. Viola. Večer Timothea Vodičky: *Kde bys báseň nečekal*. Vladimír Justl mě seznámí s Marií Rosou Junovou-Vodičkovou. Má příliš rudě nalíčené rty. Kouří cigarety z dlouhé slonovinové špičky. Adresa: Krameriova 12, Olomouc.

15. června 1970 – pondělí. Kurt Gebauer – svatba.

16. června 1970 – úterý. Báseň Medová věž do Říjnového triptychu.

17. června 1970 – středa. Zkoušení ve 14 hodin.

18. června 1970 – čtvrtek. Práce na *Hlavě žáru*.

■ Noc u Věry Barunky. Tanec smrti. Verena Flicková.

■ Pouť přes ulici Na Zderaze.

20. června 1970 – sobota. Nesu časopis *Glosy* ze Strahova Holanovi, kde jsem otiskl poslední Demlovy texty a Holanův dopis Demlovi. Předá mu to Věra Provazníková. Barunka. Na Loretě borůvky se šlehačkou. A pak sedím na Kampě, pak v Malostranské kavárně. Bože!

■ Podzim – rty.

■ Ve 20 hodin Artur Geuss.

22. června 1970 – pondělí. Zkoušení oboru Č – N v 8 hodin.

23. června 1970 – úterý. Prodloužení pobytu na fakultě – smlouva do 31. prosince. Teď využít každý den!

■ V 15.30 s Vladimírem Jiránkem a Antonínem Jelínkem v Klubu novinářů v Pařížské ulici.

■ Večer Artur.

24. června 1970 – středa. Ve 14 hodin zkoušení.

■ Zavolat Vereně Flickové. Brukner!!!

■ Poslat Rose Junové-Vodičkové *Glosy* ze Strahova.

25. června 1970 – čtvrtek. Památník – Demlova pozůstalost.

28. června 1970 – neděle. Vyšínutí předmětů: barvy, lodě, letí vzhůru!

29. června 1970 – pondělí. Zkoušení v 9 hodin.

30. června 1970 – úterý. Státní archiv Olomouc, Wurmova ulice. Dr. Miroslav Kouřil. Je tam uložena pozůstalost Timothea Vodičky a v ní Dílo Jakuba Demla a další věci.

1. července 1970 – středa. Báseň Jalový dvůr.

■ Zelené osení. Dvorec pluje nad oblakem.

Kámen domů rozpíná světlo.

3. července 1970 – pátek. Hra na bekání neboli Playback.

■ V osm hodin přijímací řízení na obor Č – D, č. 251, 4. patro.

7. července 1970 – úterý. Fotografie nezcenzurovaného Demlova *Zapomenutého světla*.

8. července 1970 – středa. Schůzka s Petrem Chudožilovem v 18 hodin.

12. července 1970 – neděle. Pro pořad Meteor v rozhlase připravit tři pásma: *Alchymisté*, *Poslední svědkové pravěku* a Komenský: *Orbis pictus*.

13. července 1970 – pondělí. Odjezd na Hradec s Frankem Boldtem a jeho rodiči.

■ Olomouc. Kašny. Vzpomínka na majáles v roce 1964.

14. července 1970 – úterý. Hradec. Zámek, park. Bezručova vyhlídka.

15. července 1970 – středa. Výlet na Praděd.

16. července 1970 – čtvrtek. Putování s Frankem a jeho rodiči. Janské Lázně, Fulnek (Komenského památník).

17. července 1970 – pátek. Gottwaldov – Zlín. Blatnice. Prší, bláto a vinice.

18. července 1970 – sobota. Trenčianské Teplice. Trenčín. Děšť. Zelené meruňky v té ulici, po níž jsem šel v srpnu 1968.

■ Hodonín. Návštěva u Marušky Ježkové a jejích rodičů. Hysterický odjezd kvůli Frankovým rodičům do Prahy.

19. července 1970 – *neděle*. Zahrada Mánesa. Hanka. Přístaviště. Víno. A ta fraška.

20. července 1970 – *pondělí*. Strahov. Esej o avantgardě?

■ Peníze z Bratislavy za Mrtvé duše.

22. července 1970 – *středa*. Vlakem ve 12.30 do Brna. Údolí u Vladislavi. Petrkov pana Reynka, tušený z vlaku.

■ 16.27 – Brno. Čeká na mě Maruška J. Sprchování ve sprše.

23. července 1970 – *čtvrtek*. Špilberk. Obrazárna. Cesty a cestičky v rozpáleném Brně.

■ Odpoledne na přehradě. Noční osvětlené kavárny v ulicích. Toužím potkat Jana Skácela.

24. července 1970 – *pátek*. Putování autem M. J. Náměšť nad Oslavou. Rybník. A v přísvisu její tělo. Kolem zrcadla Vysočiny.

■ Třebíč: hospoda U Lorenců, víno. Miloš Dvořák – Eliščina ulice. Ne najdu odvahu stisknout zvonek.

■ Stará Říše. Telč: úžas. Ticho a kašny bez vody.

■ Spíme v autě u nějaké vesnice. Voda tekoucí v noci z pumpy. Vyšlehně jak blesk.

■ Cesty na Vysočině: Bloudění... bloudění.

25. července 1970 – *sobota*. Próza Sobota v Nové Říši.

■ Šebkovice, Martínkov, Dalešice.

■ Jaroměřice. Březinovo muzeum.

■ V 17 hodin příjezd do Tasova. Hrob Jakuba Demla. Špačkové rozbíjejí tepotem křídél koruny stromů. Hrůza trčící náhle kolem mě.

■ Velké Meziříčí: Doležalovi, Malouškoví. Spím u Doležalových na Do-movině, kousek od domku, kde jsem se narodil.

26. července 1970 – neděle. Neděle v Tasově. U pana Vrby v Demlově vile. Studenti Franta Cihlář a Muzikář. Frank Boldt nepřijel.

■ Demlova závěť z června 1960.

■ Hospoda U Prokšů. K večeru déšť. Prokšovi mi postaví na půdě v seně postel, na které spím! Studenti spí v seně.

27. července 1970 – pondělí. Tasov. Jitro, plné deště. Snídáme v před-síni kostela. Celý den sedíme v hospodě U Prokšů. Pohlednice Tasova Vladimíru Holanovi. Dopis M. Rose Junové-Vodičkové. Teskná, smrtelná krajina.

■ V Meziříčí u Doležalů.

28. července 1970 – úterý. Tasov. Ve 12 hodin sedím sám v hospodě U Lišků. Předtím jsem bloudil kolem Tasova. Tasov není městečko, ale místo. Muž s vědrem vody u vrat posledního statku. Když jsem přecházel kolem, pustil ho na zem, až voda vyšpláchla, a šíleně se rozesmál. Hořící slunce. Balvany v Jalovčí. Višně. Velký žleb. Třpytící se hlavy květín. Obzory. Balvany v polích. V podvečer v polích nad Tasovem rozhovor se starým Tasovákem o Demlově kolaboraci.

■ U Vrbů v Demlově vile: v neděli ustřelená větev, smrt synovce.

29. července 1970 – středa. Velké Meziříčí. Náměstí. Zámek. Výlet s dcerou Vlasty Malouškové do Nesměře.

■ Večer u kniháře Stanislava Vodičky. Vypráví o chování Demla ke konci okupace. Jak se dal Němcům jako rukojmí. Deml rozhodně nebyl kolaborant!

■ Příběh s *Mými přáteli*. Tasovští komunisté na schůzi po roce 1948: „My si tu knížku seženeme a pak je všechny vebereme!“

30. července 1970 – čtvrtek. Večer u Stanislava Vodičky. Vypráví o Timotheu Vodičkově. Jeho kniha *Vítr a voda*, vydala M. R. Junová, Tasov 1946.

■ Adresy: Malouškově – Na spravedlnosti 28/763; Stanislav Vodička – Na spravedlnosti 13.

■ Nesměř.

31. července 1970 – pátek. Odjezd z Velkého Meziříčí ve 4.15 hod. Autobusem přes Jihlavu, Čáslav do Prahy.

■ V Savoji s Frankem Boldtem.

1. srpna 1970 – sobota. S Otou a Evou Komárkovými do Vítkova k panu lékárníku Krusovi. Orgie houbových omáček a červeného vína. Pavka Krus spí ve vaně. Nad ránem odjel do Rumunska.

2. srpna 1970 – neděle. Doma na Hradci s Komárkovými a H. B.

■ Pohled a pozvání od Marie Rosy Vodičkové.

3. srpna 1970 – pondělí. Odjezd na Malou Morávku. V Karlově na chatě podniku Minerva.

5. srpna 1970 – středa. Výlet na Praděd.

6. srpna 1970 – čtvrtek. Busta N. V. Gogola v Jeseníku. Byl zde v roce 1845.

7. srpna 1970 – pátek. Prameny Bílé Opavy. Vodopády.

8. srpna 1970 – sobota. Návrat na Hradec. Odjezd Komárkových atd.

9. srpna 1970 – neděle. Déšť. Žimrovice.

10. srpna 1970 – pondělí. Opava. S Dušanem Kopou po hospodách.

■ Povídka Darmošlap. Leden. Vysoký mrazivý měsíc na obloze – potkají se – vyspí se spolu – ona mu řekne, že budou mít dítě – on nechce – ona pak porodí a nechá dítě adoptovat – on pak chodí, bloudí po městě.

11. srpna 1970 – úterý. Deštěm zavalený Hradec. Stále to slunce Vysochiny před očima, ten krystalný třpyt.

■ Povídka Dobře osvětlený bar. Těmhle bar je v prvním poschodí hospody U Babince. Prolnout tuhle povídku s Darmošlapem.

13. srpna 1970 – čtvrtek. U krbu Ládi Pekárka. Postavil si na Hradci dům.

14. srpna 1970 – pátek. V dobře osvětleném baru. Za úsvitu se koupáme nazí na koupališti.

15. srpna 1970 – sobota. Práce. Báseň Večer – zde.

16. srpna 1970 – neděle. Začínám číst Joycova *Odysea*.

18. srpna 1970 – úterý. Podzim – rty.

19. srpna 1970 – středa. Olomouc. Noc. Spánek na rozbité kolejní posteli. Ráno slunce – bloudění mezi kašnami. Veden Olomoucí jen svou myšlenkou...

■ Práce v archivu. Dílo Jakuba Demla v pozůstalosti Timothea Vodičky.

■ Večer v Krameriově ulici u M. Rosy Junové-Vodičkové. Nikdy zapomenou na její tvář, když vyhlédla z okna po mém zazvonění u branky. Dnes v tom šerém domku, sama s kocourem. Namáhavý rozhovor. Tolik všeho úsilí – a teď ten zmar. Zmar? Jsem tím zasahován jako bleskem. Její rozjasněná tvář na fotografiích.

■ Šero pokoje, ve kterém prosvítají hodiny. Visí za mými zády, k půlnoci je slyším bít a otáčím se. Ale rytmus je jinde: Marie Rosa Junová se houpá v křesle proti mně, hledím na ni přes mísu s ovocem, fialovou a nachovou barvu hroznů, bílou láhev, v níž jiskří slivovicí, a v obráceném kalichu zvonu: žluté vína. A ještě jeden rytmus: zapalování cigaret, které kouří z dlouhé špičky ze slonoviny. Ostře řezaná tvář, křehké tělo. Stejně v tomto rytmu i její slova, řeč.

■ V Klubu přátel poezie vyzvednout verše Timothea Vodičky.

20. srpna 1970 – čtvrtek. V olomouckém archivu. Četba dopisů Jakuba Demla Timotheu Vodičkovi, uložených v archivu. – Slunce, a pocit života, tak plného.

■ Do jedné hodiny po půlnoci na návštěvě u Marie Rosy Junové. Přinesl jsem jí dva žíhané bílé karafiáty a jeden rudý. Teprve po návratu na kolej jsem si uvědomil, že jsem jí je přinesl v den 92. výročí narození Jakuba Demla.

■ Sen. Olomouc. Sedím na prázdné kašně na náměstíčku. Kolem rej masek. Všechno je zalito v nazlátlém šeru. Bloudím s maskami mezi obrovskými zelenými stromy v parku, ohraničeném vysokou zdí. Z šera vypluje bělostné dívčí tělo. Dlouhé, štíhlé, tak křehké, že sotva se ho dotknu, už se třísťí, jako vzdutá vlna. Jeho sladká a jemná oblost mi uniká, vysmekává se mi z rukou, dlaní...

21. srpna 1970 – pátek. Odjezd z Olomouce.

■ Večer na Hradci v dobře osvětleném baru. Myslím na tu ženu – tam! Na její obličej, když v podvečer vyhlédla z okna svého domku v Krameriově ulici.

■ Okénko odjíždějícího vlaku. A bílá ruka vržená jako svíce do noci. Z lesů se valí pára. Stojím jako na dně kotle, šplhám po jeho stěně, ale neustále sklouzávám dolů...

22. srpna 1970 – sobota. Celý den prší. Čtu ve včelíně dál Joyce – druhý oddíl *Odysea*. Dokonalá práce s detaily, které vytvářejí fresku. Úžasná erotická otevřenost. Ale stavba, celek mi trčí ve tmě.

24. srpna 1970 – pondělí. První oddíl Ptáčat bude Hodiny a řeky.

25. srpna 1970 – úterý. Srpnové světlo, do něhož už vstupují zrcadlíci se třpyty... Valí se do včelína. Hluk větroví v korunách stromů, třeskot, všude za mnou se otevírají a zavírají dveře.

26. srpna 1970 – středa. Nemocen. Dusivý kašel. Přestávám kouřit. Čtu dál *Odysea*.

■ Začínáme kopat základy domu.

■ Stavba Ptáčat? Volně řadit epizody, mezi nimiž se bude vynořovat a mizet příběh. Jako země mezi dvěma řekami...

■ A stále myslím na jedno a totéž: Jak začít psát? Jak kotvit. Tady stojí má loď!

27. srpna 1970 – čtvrtek. Pokaždé když spadne jablko ze stromu a ozve se zadunění, praskne obloha a v ní se zašklebí smrt.

■ Kapitola do Ptáčat. Pod vodou – potopa – ptactvo nad vodami – jeho bledý křik za jitra – Noemova holubice – děvky noci.

28. srpna 1970 – pátek. Vonná Růže – kastilská – nko! Posílám ti tyto nitěné stromy – žel básník *Metamorfóz* nechodí po moři – kvílí Tristia – Zapomněla si zde vlásenky – podzim je přináší. Vlas – áááté stromy – nymfy – říční rakóóosi – kámenbřeh – pomnisen. Pod vodou. Utopen. Vlny – ouou – mléčné zvony – nininí – ou ou pluje pod vodou – za vlasy vytažen. Dovádí. Náznak ploutve pluje. Do huby mu stříkají mlžnaté lesy a medovina ňader. Hvězdy. Kry.

■ Večer v dobře osvětleném baru.

29. srpna 1970 – sobota. Děláme s tátou v lese dřevo.

■ Večer společnost ve včelíně. Přeludná noc. Nenka bloudí kolem. Táta přijde v pyžamu a noční čepičce. Sestřenice Svaťa – příliš podobná matce. Rej.

■ Ptáčata. Matka. Údolí sevřené do mísy, na jejímž dně se zjevují přízraky – z minulých dob, ale časově přicházejí až dnes – plně uvědomělé.

2. září 1970 – středa. V opavském archivu, kam jsem si nechal poslat demlovské materiály z Olomouce. Opsat text z Demlova deníku (1896–1897): o lidech a jejich přítomnosti ve světě, či spíše o *krajinách bez lidí*, čímž myslí zřejmě krajiny dětství. Když jsou pak lidé *přítomni*, jsou už to krajiny *Hradu smrti*.

4. září 1970 – pátek. Nemocen. Báseň Nokturno.

6. září 1970 – neděle. Próza Smích v Tasově. Cesta. Léto cesty. Muž s vědrem vody ve vratech posledního statku na konci Tasova. Smích.

■ Sobota v Nové Říši. Noční Telč. Vzpomínka na tu první noc v Brně. Pevný úběl jejího ňadra, který se mi dnes náhle vynořil v paměti za šera pod staletými stromy při procházce přes Mariánské louky k Žimrovskému splavu, až k svíravé mučivosti. Cítil jsem ho v dlani jako měsíční pahorek.

■ Šedivé světlo neděle. Jeřabiny. Krajina bez lidí.

8. *září 1970 – úterý*. Báseň Jeřabiny.

9. *září 1970 – středa*. Praha. Schůze katedry – hnus, hrůza. Musíme přejít od toho koketování s americkou „novou kritikou“ a s teoriemi interpretace k podnětům sovětské literární školy. Musel jsem z toho začít znovu kouřit.

■ Dostal jsem z Bratislavy Zrcadla, 3. díl Mrtvých duší. Řádně seškrtaný a vylepšený! Teď už to ztrácí všechno, o co mi vlastně šlo. Play Gogol! Mrtvé duše z nás neudělali nakonec Rusi, ale my sami. Češi! Jak to řekl Husák? Řekl: „Nepotřebujeme žádné mrtvé duše!“

10. *září 1970 – čtvrtek*. Předvolání kvůli důchodu.

12. *září 1970 – sobota*. Báseň Jeřabiny.

■ Otavy růžoví, rudnou. Prach.

V zrcadlech světla.

Refrén: Hlava – sen. Procitá, hasne.

Jablko padá. Hlas.

■ Za zády dveře se otvírají.

Škvíra země. Zradí.

Pasou se růžky mraků. Nach.

■ Kašny plné vody století a písek hodin. Kaménky, kaménky.

13. *září 1970 – neděle*. Povídka Kačeny. Polední vesnice v žáru slunce. Pošták roznáší důchody. Nakonec klepe na dveře poslední chalupy, ale nikdo se neozve. Když vejde do kuchyně, uvidí na plotně hrnec, ze kterého trčí lidská ruka. Běží do vesnice do hospody. Do chalupy se vydá pár chlapů. Babka jim řekne: „Ten kanec hnusnej, pokaždé než na mě skočil, hodil mi na ksicht ten svůj ajzboňácký kabát, aby prý neviděl ten můj vrásčitý ksicht. Málem mě vždycky udusil. Už jsem toho měla dost, tak jsem ho v noci podřezala, rozporcovala a naložila do soudku ve sklepě. A vařím ho kachnám... Slyšíte, jak si mlaskají.“ Odvezli ji do blázince. Ale my jsme zůstali ve vsi. A teď musíme poslouchat, jak tam za jejich barákem klapají kachny zobáky. V tom strašidelném tichu... A nikdo tam nechce jít...

■ Podzemí ořechu praská... Mráz staví –

14. září 1970 – *pondělí*. Stavba domu na Hradci.

15. září 1970 – *úterý*. Kopání sklepa a základů... Dům na pěnivé skále.

■ Báseň Noc.

■ Noc svítící za zuby.

Zamlčí, zhubí.

Lopata. Krumpáč. Vzhůru se stkví.

16. září 1970 – *středa*. Nedožitě narozeniny Timothea Vodičky.

18. září 1970 – *pátek*. Báseň Sen.

■ Pád. O úběl ňadra opřený.

Zrno měsíce vzklíčí. V muce.

Obraz za. Zřený. (Panna. Z aána.)

19. září 1970 – *sobota*. Procházka po Mariánských loukách.

■ Ptáčata. Nenka mě vede za ruku kolem řeky a od Červeného zámku se dolů lesem řtí dusot kopyt k cihlové vyhlídce Rundela, pak se rozduní most přes Moravici a my se díváme, jak do ohrad v lukách vbíhají koně a pasou se. Úběl, úběl, rozlitá oblaka.

20. září 1970 – *neděle*. Odjezd z Hradce do Prahy.

22. září 1970 – *úterý*. Odjezd z Prahy do Mariánských Lázní.

4. listopadu 1970 – *středa*. Návrat do Prahy z Mariánských Lázní.

5. listopadu 1970 – *čtvrtek*. Schůze katedry. Vinárna Beograd.

9. listopadu 1970 – *pondělí*. Jednání v Čs. televizi s Jiřím Hubačem. Nabídl mi místo dialogisty a napsání scénáře podle Bieblovy povídky Ilda.

10. listopadu 1970 – *úterý*. Noc u Věry Barunky. Přehrady mezi mnou a ní, které jsou tak zoufale svůdné a nepřekonatelné.

11. listopadu 1970 – středa. Pohlédl jsem na svůj smrtelný obličej, průsvitný a bledý, třpytí se v zrcadlech v tomto městě, v této Praze, dnes v noci, v hrůze této noci... Za dne sedí hrdličky na rahýnku okna, na mřížích balkonů, dívám se na ně, když jdu do schodů a cítím ten rytmus: noc, noc, noc, tma, tma, smrt, smrt, smrt... Ale kam odlétají ptáčata?

■ Dedikace Jakuba Demla do knihy *První světla*, 3. vydání, únor 1931: Drahý Vítězslave NEZVALE, nebyl byste mým přítelem, kdybyste nevěděl, že jediná tragika mé smrti (chci říci důvod) je Světlo zapomenuté. – Jakub Deml – V Praze ve třetí výroční den smrti Dr. Ant. Podlahy, tj. 14. února 1935.

■ Dedikace Jakuba Demla do knihy *Moji přátelé*, 6. vydání, říjen 1947: Drahý Vítězslave Nezvale, pro větší orientaci posílám Vám tohoto průvodce po Tasově. Najdete v něm i katastrální mapu mých latifundií (kdybych řekl *SVÝCH*, nebylo by to ve stylu mého přeznámého Egocentrismu) a obor s vysokou i černou zvěří. Zvu Vás na parforsní hon. – V Tasově 16. III. 1948. – Váš Jakub Deml.

12. listopadu 1970 – čtvrtek. Podzim – metropole. Domy ze skla, skleněné. Tváře za nimi.

13. listopadu 1970 – pátek. Adresa Antonína Brouska: 7, Stuttgart, Zuffenhausen, Rosseldestrasse 10.

17. listopadu 1970 – úterý. Odjezd na Hradec.

■ Stavba domu. Betonování podlahy v kuchyni.

■ Freud v přednáškách uvádí: Plutarchos – sen Alexandra Velikého. Když byl zaměstnán obléháním tvrdošíjně hájeného města Tyru (322 př. Kr.), zdálo se mu, že vidí tančícího satyra. Vykladač snů Aristrandos, který byl u vojska, mu tento sen vyložil tak, že slovo „satyros“ rozložil v „tvůj je Tyros“, a tím mu slíbil vítězství nad městem. Alexandra tento výklad přiměl, aby v obléhání pokračoval a město posléze dobyl.

■ Ifigeneia u Taurů: Všechny osoby vstupují pravým vchodem a jím také odcházejí, poněvadž jdou buď *do města*, nebo *na mořský břeh*.

■ Noty v hudební škole. Drobné hody ptáků.

18. listopadu 1970 – středa. Dvě základní témata v Ptáčatech: hudební škola a potopa (rohlík v Bratislavě).

■ Od Babince, z hospody jdu se strykem Labounkem a jeho kamarády k němu do Ulice. Sedíme v kuchyni, kde to voní po zabíjačce. Pijeme vodku a oni vyprávějí svoje příběhy. Jeden vypráví, jak mu pochcípali všichni holubi. Vkuhá tam teta Štefka v noční košili a všem nám vynadá. Taky už je po půlnoci a venku beznadějně prší.

■ Vepřové hody. Z černé haluze klouzala stříbrná kapka, jediný světelně blýskající se třpyt v celé krajině. Jinak bylo vše už několik dní zalito nekonečnou šedí, takže nikdo nevěděl, jestli je den nebo noc, a jako jediné ostré hrany se z tohoto šedivého přísvitů rýsovaly černé větve a průhledy přes zahrady. Všechno tak bylo na dosah ruky. Kohouti křičeli naslepo, jako by už nepoznávali, kdy přichází úsvit, jestli je poledne, nebo večer... Vůně v kuchyni po zabíjačce. Černé poklice. Přes vymáčené dřevo stolu visí utěrky a suší se... Vsunout vyprávění o mrtvých holubech... Vyšel nad ránem ze dveří. Domky kolem silnice tonuly za clonou deště. Příval vod pleskal, byla ho plná silnice, až se nedalo rozpoznat, kde je nebe a kde země. Kapky se odrážely od silnice a stříkaly mu do obličeje, jako gejzíry, takže šel neustále pod vodní hladinou, jako utonulý... V třetí kapek a ve vzduchu, který do sebe nasával, se šed začala naplňovat namodralým dýmem. Vdechoval ho a cítil, jak ho omamuje, jako modrý plyn... Řeka už vystoupila z břehů... Když pak došel k železnému mostu se dvěma vysokými oblouky, spatřil, jak se hnědá masa vody hrne k mostu, zběsile na něj naráží na most a začíná se přes něj přelévat. Přesto vstoupil na první železný mostní plát. Ještě zahlédl, jak se nahoře na řece do výše vzedmula stěna vody...

20. listopadu 1970 – pátek. Báseň Vinice v Tróji. Průhledný hrozen. V stínech kamení. Domky tonou.

22. listopadu 1970 – neděle. Odjezd do Prahy.

25. listopadu 1970 – středa. Báseň Podzim – metropole. Sítě stromů, pavilonek.

■ Na smíchovské straně.

■ Strahovská elegie. Jedna cesta nahoru, táž dolů. Cáry plakátů, autobus. Zuhelnatělé město dole.

30. listopadu 1970 – pondělí. Pásmo pro rozhlas v pořadu Meteor – J. A. Komenský: *Orbis pictus*.

■ Večírek u Jany Š. na Špejcharu.

1. prosince 1970 – úterý. Pořad pro rozhlas – Meteor: *Poslední svědkové pravěku*. S Jirkou Horákem.

2. prosince 1970 – středa. Povídka Stříbrný holub. Perleťově šedivá nízká obloha. Bílý stoleček. Sklenice rudého vína. Nad ním třpyt očí bengálské tygřice. Pak v zeleném kiosku na Špejcharu.

3. prosince 1970 – čtvrtek. Pohřeb Jana Drdy na Dobříši. Veze mě tam Antonín Jelínek v bílé simce. Je to symbolické úmrtí, přes všechno, co Drda byl. V době, kdy se konečně začínám přibližovat ke Svazu spisovatelů, tak se rozpadá... Dnes nastupují *noví* spisovatelé, a spisovatel je dnes ten, kdo píše *jen něco a pro něco*. Jak se bojí tihle noví mágové a mystikové nastupující Moci – *slova!* Vítr hnal stříbrná, zčernalá a ztěžklá oblaka a rval slova řečníkům od úst. Náhle se vynořila pěst slunce, bledá, až do šedi. Pohřeb tak trochu jako pouť, vyhrává hornická kapela. Dobříšský zámek bez černého praporu – byl zakázán. Zpátky s námi jede v autě Ludvík Vaculík.

■ V noci u E. Iluze tance, hled' – uvalil sis hříšek na duši. Pořád sedíte na zemi? Na koberci? Sbírám květiny. Tanec s jablkem, pomerančem, Kennst du das Land... Květiny mezi rty.

4. prosince 1970 – pátek. Jitro u E.

■ Hra Všeobecný král. Ústřední postava – ten, kdo si vyvolává fiktivního stihatele, sčítací komisař, a zároveň je to ten, kdo píše Play Gogol. Vytvořit takovou fiktivní atmosféru či situaci, že když do této neskutčné reality vstoupí obyčejná realita, tedy například pošťák, uklízečka, musí vyvolat hrůzu. Děs z obyčejné, dokonce banální, skutečné reality.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Sešit z Marienbadu.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.